

Høgskolen i **Hedmark**

ELVERUM

HI

Rune Haavelmoen

Årsaker til frafall i barne- og ungdomsfotballen

Reasons for dropout in youth-soccer

Idrett med spesialisering i trenerrollen 3. År

Fordypningsarbeid

2012

Utlånsklausul: Nei Ja

Forord

Etter snart tre år med mye hardt arbeid som trenerstudent ved Høgskolen i Hedmark på Elverum, skal nå bacheloroppgaven leveres inn. Det har vært en svært spennende, men tidskrevende prosess bestående av timer med hardt arbeid. Jeg har i denne prosessen samarbeidet med min medstudent Tomas Fjeldvang og vi har forsket på temaet ”årsaker til frafall i barne- og ungdomsfotballen”.

For min del var dette et svært interessant tema å forske på, da det kan være med på å påvirke meg og mine valg i mitt fremtidige yrke som fotballtrener.

Jeg vil takke Tomas for et svært godt samarbeid gjennom dette studieåret, til tross for at jeg har pendlet mye det siste året har vi fått jobbet effektivt og godt når jeg har vært på Elverum. Trude Nordli Teksum fortjener også en stor takk som en svært dyktig veileder for oss. Jeg vil takke mine klassekamerater i BIT 3 for gode diskusjoner gjennom de to årene jeg har gått i denne klassen. Skolen hvor jeg holdt spørreundersøkelsen fortjener en takk for å ta i mot meg med åpne armer. Til slutt vil jeg takke Hallingdal Fotballklubb med min mentor Jan-Eirik ”Jansen” Thorberg i spissen. Jeg har fått tilpasset treningstider for å kunne jobbe med oppgaven og fått utrolig god støtte og oppbakking fra klubben og ikke minst Jansen hele veien.

Elverum, mai 2012

Rune Haavelmoen

Sammendrag

Forfatter

Rune Haavelmoen, student ved Høgskolen i Hedmark, campus Elverum.

Problemområde

Frafall i barne- og ungdomsfotballen.

Problemstilling

Hva er årsaken til frafall blant fotballspillere i 9. og 10. klasse i et idrettslag på et tettsted på østlandet?

Metode

Kvantitativ metode. Spørreskjema ved gruppe enquête bestående av både åpne og lukkede spørsmål. Respondenter fra 9. og 10. klasse ved en ungdomsskole på et tettsted på østlandet.

Resultater

Idrettsaktiviteten var den av Seippels (2005) kategorier som ga flest påstander der mange av respondentene svarte at påstandene hadde en betydning på hvorfor de drev med fotball. Men her var det årsaker i samtlige av de fire kategoriene. En del av de påstandene som ble sett på årsaker til deltakelse i fotball blant mange av mine respondenter kjennetegnes av at utøverne er indre motivert for å drive med idrett, at treningsmiljøet er et oppgaveklime noe som gjør utøverne oppgaveorienterte.

Livet utenfor idretten ga flest påstander der mange av respondentene svarte at de påstanden hadde en betydning for deres valg om å slutte på fotball. Men det var også påstander på kategoriene idrettsaktiviteten og idrettens organisering også. På en del av påstandene som viste seg å utgjøre en forskjell på respondentenes valg om å slutte på fotball viste det seg at treningsmiljøet var preget av å være prestasjonsorientert. Utøverne viste seg også å være ytre eller amotivert.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	6
1.1 Beskrivelse og bakgrunn for problemområde	6
2.0 Teori	7
2.1 Frafall i idrett	7
2.2 Talentbegrep	9
2.3 Motivasjonsteorier	10
2.3.1 Achievement goal theory	10
2.3.2 Self-determination theory	10
2.4 Motivasjonsklima	11
2.4.1 Oppgaveklima	12
2.4.2 Prestasjonsklima	13
3.0 Metode	14
3.1 Hva er metode	14
3.2 Beskrivelse av utvalg	14
3.3 Valg og beskrivelse av metode	15
3.4 Bearbeiding av data	16
3.5 Validitet og reliabilitet	16
3.6 Feilkilder	17
4.0 Resultater	18
4.1 Årsaker til deltagelse	19
4.1.1 Sosial bakgrunn	19
4.1.2 Livet utenfor idretten	19
4.1.3 Idrettsaktiviteten	19
4.1.4 Idrettens organisering	22
4.2 Årsaker til frafall	24
4.2.1 Sosial bakgrunn	24
4.2.2 Livet utenfor idretten	23
4.2.3 Idrettsaktiviteten	26
4.2.4 Idrettens organisering	27
5.0 Diskusjon	29
5.1 Årsaker til å spille fotball	29
5.1.1 Sosial bakgrunn	29
5.1.2 Livet utenfor idretten	30

5.1.3 Idrettsaktiviteten	31
5.1.4 Idrettens organisering	34
5.2 Årsaker til frafall	35
5.2.1 Livet utenfor idretten	35
5.2.2 Idrettsaktiviteten	36
5.2.3 Idrettens organisering	39
6.0 Konklusjon	41
6.1 Årsaker til frafall	41
6.1.1 Livet utenfor idretten	41
6.1.2 Idrettsaktiviteten	41
6.1.3 Idrettens organisering	41
6.2 Oppsummering	42
Referanseliste:	43
Vedlegg	46

1.0 Innledning

Jeg vil nå presentere hva oppgaven jeg skal skrive handler om, samt hvordan jeg har kommet frem til min endelige problemstilling. Da jeg begynte prosessen med å finne ut hva jeg skulle skrive om mot slutten av mitt andre studieår, så var jeg klar på at jeg ville skrive en oppgave som omhandlet fotball. Etersom jeg er opptatt av spillerutvikling, ble det til slutt et naturlig valg å skrive om frafall i barne- og ungdomsfotballen.

1.1 Beskrivelse og bakgrunn for problemområde

Mulige årsaker til frafall i barne- og ungdomsfotballen er noe som jeg kan dra nytte av å vite noe om som fremtidig trener eller spillerutvikler i fotball. Ved å gjøre en grundig forskning innenfor temaet håper jeg å avdekke noen grunner til at barn og ungdom velger å slutte med fotball. Dette kan bidra til jeg i min fremtidige jobb innenfor fotballen kan unngå å lage et slik læringsklima at mine utøvere velger å slutte med fotballen. Selv om problemområde dreier seg om frafall i barne- og ungdomsfotballen, så velger jeg også å forske på årsaker til hvorfor barn og ungdom spiller eller spilte fotball. Dette gjør jeg for å se om det er noen klare sammenhenger mellom årsakene til hvorfor noen velger å slutte med fotball og årsakene til hvorfor de spilte eller fortsatt spiller fotball.

Å holde flest mulig i aktivitet innenfor fotballen er noe Norges Fotballforbund strever hardt etter for å oppnå. Dette kommer tydelig frem i boken ”flest mulig – lengst mulig – best mulig: Den store barne- og ungdomsfotballboka” fra 2011. Boka vektlegger sterkt hvordan vi som trenere kan skape klima der frafallet minskes. Som tittelen på boka indikerer ønsker Norges fotballforbund altså å holde flest mulig i fotballen, lengst mulig (Norges fotballforbund, Larsen, 2011). Jeg mener derfor det er helt avgjørende for oss som skal jobbe med fotball å vite hva som gjør at barn og ungdom slutter og derfor passer denne oppgaven meg helt perfekt.

På bakgrunn av dette har jeg sammen med min medstudent Tomas Fjeldvang utarbeidet en problemstilling som lyder som følgende: ”Hva er årsaker til frafall i fotball blant 9. og 10. klasseelever i et valgt tettsted på østlandet?” Denne problemstillingen er blitt utarbeidet slik at vi skal få et konkret problem å jobbe etter for deretter å presentere de funnene vi finner. Vi har

også valgt å se på mulige årsaker til deltakelse i fotball for å se om det kan være noen form for sammenheng mellom deltakelse og frafall i fotball. Litt av ønsket med problemstillingen er også å se etter årsaker som kan være forårsaket av treneren, da dette er veldig relevant i forhold til mitt fremtidige arbeid med fotball.

2.0 Teori

I kapitlet som omhandler teori vil jeg beskrive flere teorier som kan relateres til min problemstilling og forskning. Jeg kommer til å belyse tidligere forskning på området, samt si noe om teorier som går på motivasjon- og motivasjonsklima, samt talentbegrepet i idrett.

2.1 Frafall i idrett

Ørnulf Seippel (2005) står bak forskningsrapporten "Orker ikke, gidder ikke, passer ikke? Om frafallet i norsk idrett". Forskningen er svært omfattende og bygger på en undersøkelse gjort av Institutt for samfunnsforskning blant medlemmene i norske idrettslag fra 2000. Det som stod mest sentralt i undersøkelsen den gangen var sosialt integrasjon. 4 år senere ble de samme menneskene som deltok i undersøkelsen fra 2000 kontaktet og hovedtemaet i denne undersøkelsen var da å se på hvordan aktivitetsmønsteret hadde utviklet seg på 4 år. Seippel viser til i sin rapport at det er forskjellige grunner til endringer i aktivitet og medlemskap (2005). Det er noen skiller i grunnene, det første skille avgjør grunner som ligger innenfor eller utenfor idretten. Et annet skille avgjør grunner der man opplever at man tar et reelt valg og grunner som er mer påtvunget. På bakgrunn av dette har Seippel utarbeidet en modell (fig. 1) hvor han har fire kategorier som er med på å avgjøre endringer i aktivitetsmønsteret på de 4 årene som det gikk mellom den første og den andre undersøkelsen. Sosial bakgrunn som går på kjønn, alder utdanning. Livet utenfor idretten som kan være andre interesser, familie, venner, jobb, flytting, skole/studier. Idrettsaktiviteten kan ha noe å si gjennom skader, hvor lenge man er medlem, glede og trivsel eller frustrasjon. Det siste punktet går på idrettens organisering, dette kan være mangelfullt tilbud, dårlig trener, for mye/lite konkurranse.

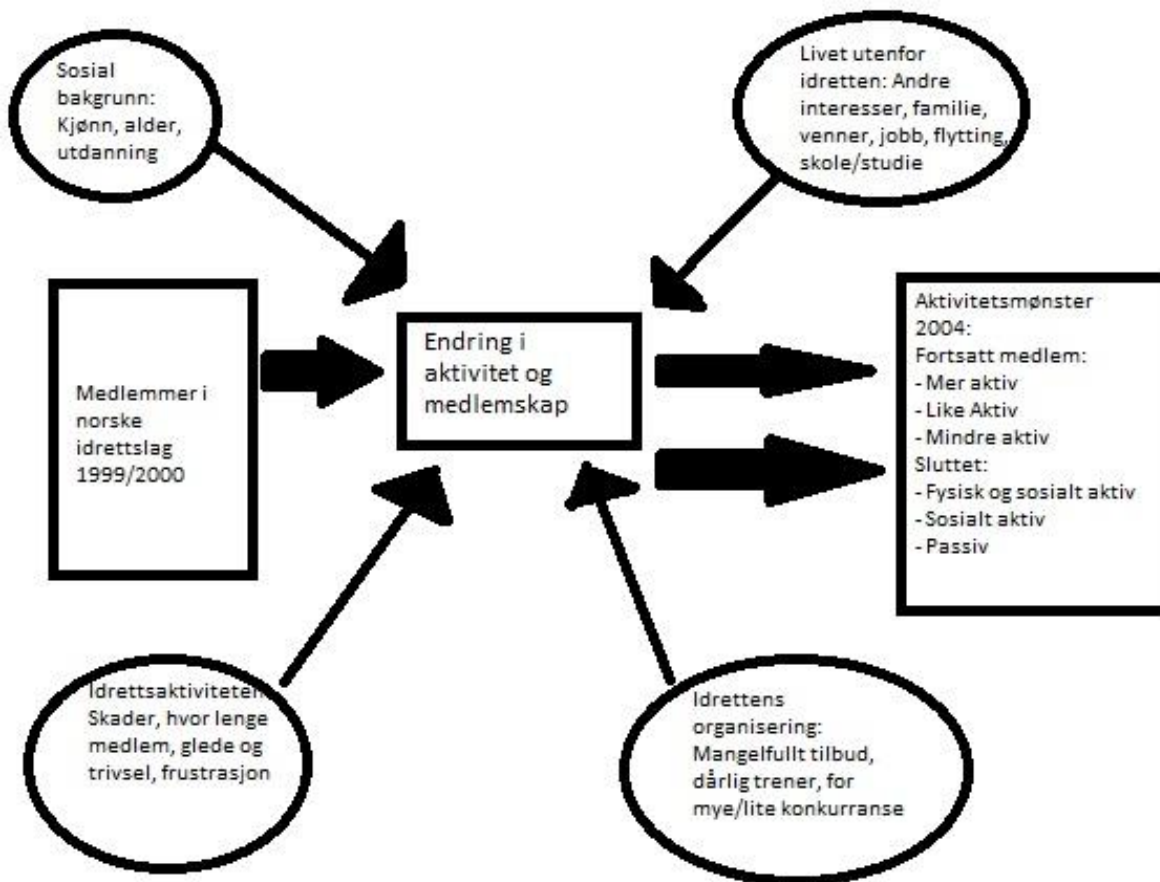

Fig.2.1: Seippels modell om frafall

Helsedirektoratet ga i 2008 ut en rapport hvor de hadde kartlagt aktivitetsnivå og fysisk form hos 9- og 15-åringer i Norge (Anderssen, Kolle, Steene-Johannessen, Ommundsen & Andersen, 2008). De viser til at det anbefalte aktivitetsnivået for barn og unge i denne alderen er 60 minutters moderat fysisk aktivitet daglig. Rapporten viser til at 54 % av guttene på 15 år oppfyller anbefalingene om 60 minutters moderat fysisk aktivitet, blant jenter er tallet 50 %. Forskningsartikkelen *Withdrawal from competitive youth sport: A retrospective ten-year study* (Butcher, Lindner, Johns, 2002) er med på å bygge opp under Seippels modell (2005). Denne tar for seg en tiårsstudie i Nord-Amerika hvor frafall i ungdomsidretter står i sentrum. Noen av grunnene som kom frem som årsak til frafall blant ungdom i idrett var at de trengte tid til skole og studier (livet utenfor idretten), skader (idrettsaktiviteten) og treneren hadde en innvirkning på valget om å slutte med idrett (idrettens organisering). I tillegg viser også

studien forskjeller mellom kjønn noe som har innvirkning på den sosiale bakgrunnen nevnt i Seippels modell.

2.2 Talentbegrep

Ommundsen (2009) skiller mellom to typer talentbegrep. Det snevre talentbegrepet og det utvidede talentbegrepet (ibid.). Det snevre talentbegrepet er når man ser på barn eller unge idrettsutøvere som er "best" i ung alder som talent. For eksempel en 10 år gammel gutt som kanskje er større enn de andre utøverne på samme alder og dermed har en fysisk fordel i konkurransesituasjoner blir ansett som størst talent (ibid.). Trekker man den relative alderseffekten inn i dette perspektivet, så er det ganske stor sannsynlighet for at de eldste i et årskull blir sett på de største talentene. Det som kan være med på å bekrefte dette er om man ser på de yngste aldersbestemte landslagene for gutter i fotball. Der blir gjerne samtlige spillere sett på som talenter, i perioden 1997-2010 var over 50 % av disse spillerne født i første kvartal av sitt årskull (Norsk toppfotballsenter, 2011). Denne aldersforskjellen jevner seg betydelig ut når man kommer til a-landslaget for herrer i samme periode. Der viser det seg faktisk blant annet at det er flere spillere født i 3. kvartal enn i 1. Kvartal (ibid.). Dette er en tydelig indikasjon på at de som er best i ung alder ikke nødvendigvis er de som blir best når man blir voksen.

Mennesker som ser på idrettsutøvere med et syn fra det utvidede talentbegrepet anser gjerne de som i ung alder er mest treningsivrig og har lidenskap for idretten som de største talentene (Ommundsen, 2009). Dette gjør at man gir alle en mulighet til å utvikle seg med tiden og ikke eliminerer de som kanskje ikke har kommet like langt i ung alder. Ser man på Seippels modell (2005) om hva som kan føre til at enkelte slutter med idrett, så er det 2 kategorier som kan være med på å skille om noen slutter på grunn av treneren eller eventuelt andre som er med på å påvirke utøverne til å fortsette eller gi seg med idrett. Sosial bakgrunn (Seippel, 2005) i form av alder. Har treneren et snevert talentsyn er det trolig at de eldste i gruppen vil få mest tillit, noe som kan gå utover de yngre og deres motivasjon til å drive med idrett. Den andre kategorien er idrettens organisering, igjen går det på en trenerens kompetanse. En trener med noe utdanning kan hende skjønner mer av talentutvikling enn en trener uten noe form for utdanning.

2.3 Motivasjonsteorier

Hva som fører til god motivasjon kan være greit å vite noe om for å kartlegge hvorfor noen fortsetter og hvorfor noen slutter med fotball. Satt inn i Seippel sin modell (2005) kan god eller dårlig motivasjon være en faktor først og fremst for idrettsaktiviteten i form av god trivsel, frustrasjon og så videre. Men like fullt kan det være en faktor i idrettens organisering i form av hvordan treneren opptrer og hva han gjør for å legge til rette for god motivasjon. I denne oppgaven tar jeg fatt på to motivasjonsteorier som også ligger til grunnlag for noen av spørsmålene i spørreskjemaet, achievement goal theory (AGT) og self-determination theory (SDT).

2.3.1 Achievement goal theory

Achievement goal theory kjennetegnes av hvordan man som individ dømmer sin kompetanse og oppfatter suksess. Teorien viser til at vår oppfattelse av kompetanse har relasjon til motivasjonsfaktorer (Duda & Treasure, 2010). For eksempel på en fotballtrening der det trenes på skudd, så kan et godt teknisk skudd like gjerne havne utenfor som i mål, mens et dårlig teknisk skudd like fullt kan havne i mål. Ved achievement goal theory vil det gode skuddet som havnet utenfor bidra til å styrke motivasjonen ved at man oppfatter skuddet som vellykket ut i fra målet som kanskje var å forbedre avslutningsteknikken. Sentralt i teorien står to måloppnåelsesperspektiver, oppgave og ego, som er med på å si noe om hva utøverne tenker om oppnåelse av målene (ibid.). Når oppgaven står i fokus er hovedfokuset til utøveren å utvikle seg, å bli bedre, å yte sitt ytterste og å merke at han blir bedre. Utøveren er fokusert på hva han gjør og tenker primært kun på hva som skal til for å klare oppgaven. Utøvere som har dette fokuset føler seg gjerne kompetente og suksessfulle (ibid.). Utøvere som er ego-fokusert er mer opptatt av at ferdighetene må strekke til og det å demonstrere at de er bedre enn andre. Utøverens fokus er om han er god nok (hvis selvtilliten er lav) og hvordan bevise (i stedet for å forbedre) for andre hans kompetanse (hvis selvtilliten er høy) (ibid.).

2.3.2 Self-determination theory

Self-determination theory sier at indre motiverte utøvere har høy grad av autonomi, hvilket betyr at de deltar i idrett av egen fri vilje og at han føler de har muligheter og valg i det han holder på med. Jo mer selvbestemt utøveren er, kommer an på i hvor stor grad han har

trengsel til å føle seg fornøyd (Deci & Ryan, 2002). Setter man det enda mer spesifikt opp mot idrett, så sier self-determination theory at alle mennesker trenger å føle kompetanse, at de kan bidra med noe, autonomi, at de handler på fri vilje og har valg og muligheter og til slutt tilhørighet, at man har et forhold til sine lagkamerater og føler tilhørighet til gruppens mål og visjoner (ibid.). Når et idrettslig miljø møter disse behovene, så vil man trolig se selv-bestemte utøvere som kan føre til indre motivasjon (ibid.).

Deci & Ryan (2002) skiller i self-determination theory mellom 3 typer motivasjon der amotivasjon står som det ene ytterpunktet i forhold til hvor selv-bestemt utøveren er, mens på andre siden står indre motivasjon og mellom der finner vi ytre motivasjon. Hos utøvere som er amotiverte kan det sies at utøverne ikke lenger ser noen grunn til å drive med idrett. Det er verken indre eller ytre faktorer som påvirker deres deltakelse i idrett (ibid.). Når det kommer til ytre motivasjon finner vi igjen tre forskjellige typer ytre motivasjon. Det som skiller dem er hva som driver dem til å drive med idrett og hvor stor grad av selv-bestemte utøverne er (ibid.). Den minst selv-bestemte typen av ytre motivasjon er ytre regulert motivasjon, her kan man si at det som driver utøverne til å drive med idrett er eksterne belønninger. For eksempel en utøver som kun drar på trening fordi han tjener penger av å drive med idretten (ibid.). Litt mer selv-bestemt type ytre motivasjon er indre regulert ytre motivasjon. Er de indre grunnene til en utøver bundet opp mot de belønninger og eventuelle straffer man får ved å dra eller ikke dra på trening kan man si utøveren har indre regulert ytre motivasjon. Et eksempel på dette kan være en utøver som kun drar på trening fordi han får så dårlig samvittighet om han ikke gjør det (ibid.). Den mest selv-bestemte typen ytre motivasjon er identifisert regulert ytre motivasjon. Utøveren er da i utgangspunktet selv-regulert, men han ser ikke på aktiviteten som artig. For eksempel en fotballspiller som driver med løpetrening i forkant av sesongen, syns ikke det er noe gøy, men gjør det for å bli bedre når sesongen begynner (ibid.). Indre motivasjon kjennetegnes som kjent av at deltakelsen er selv-bestemt og er inspirert av en iboende glede for idretten som bedrives (ibid.).

2.4 Motivasjonsklima

Seippel vektlegger som nevnt i sin modell hvordan idrettsaktiviteten fungerer og hvordan idretten er organisert som en mulig årsak til frafall (Seippel, 2005). Hvordan treneren kommuniserer er med på å danne et motivasjonsklima hos utøverne (Ommundsen, 2009). Dette kan skje helt ubevisst eller noen trenere kan være bevisste på hvordan de kommuniserer

(ibid.). To helt forskjellige typer motivasjonsklima er oppgaveklima og prestasjonsklima. Hvordan man evaluerer, gir tilbakemelding, hvordan man gir ris og ros, om man gir muligheter for valg og medbestemmelse og hvilke verdier treneren tilrettelegger for i samarbeidssituasjoner er noen av faktorene som kommer på forskjellig vis til syne innenfor et oppgaveklima og innenfor et mestringsklima (ibid.). For barn og unge har det vist seg at motivasjonsklimaet er vel så viktig som seier- og tapsstatistikker når det kommer til opplevelse av idrett (ibid.). Dette kan da tas inn under Seippels modell (2005) der han under idrettens organisering påpeker at treneren kan spille en rolle på om man velger å fortsette med idrett eller ikke. Utdannede trenere kan ha høyere kunnskap om motivasjonsklima enn trenere som ikke har noe relevant utdanning.

2.4.1 Oppgaveklima

Trenere som legger til rette for et oppgaveklima setter fremgang og innsats høyt når det kommer til å skape mestringsfølelse hos utøverne (Ommundsen, 2009). De legger ikke så stor vekt på ferdigheter i ung alder, men forsøker å gi likeverdig anerkjennelse og oppmerksomhet. Samtidig ønsker de å oppfordre til prøving og feiling, samt gi beskjed om at det å streve med utviklingen av ferdigheter og prestasjoner er en naturlig prosess. Slik kan man unngå å skape angst og press hos yngre utøvere (ibid.). Det finnes forskning og studier som viser til at det å legge til rette for et oppgaveklima er hensiktsmessig. En studie av Ommundsen & Lemyre fra 2007 sier blant annet at et oppgaveklima bidrar til å skape ekstra kontroll på egen mestring, egen selvregulering i idrettslige situasjoner og deres indre motivasjon (Referert i Ommundsen, 2009). Dette er med på å vise til at et oppgaveklima kan bidra til å underbygge motivasjonsteorien self-determination theory (Deci & Ryan, 2002). Den sier blant annet at ved å føle kompetanse og autonomi ved det man holder på med, kan den indre motivasjonen stige (ibid.). Opplevd kompetanse kan skapes ved å ha kontroll på egen mestring og indre dialog kan bidra til økt autonomi. Annen forskning viser til at med et oppgaveklima kan det lettere dannes vennerelasjoner hos yngre utøvere (Ommundsen, 2009). Videre sier self-determination theory (Deci & Ryan, 2002) at om man føler tilhørighet til det man holder på med kan lettere motivasjonen øke. Har man gode venner i laget eller gruppen er det lettere å tro at man føler tilhørighet og dermed vil trolig den indre motivasjonen øke.

2.4.2 Prestasjonsklima

Et prestasjonsklima vektlegges av at treneren setter det å vinne høyest. Treneren er opptatt av konkurransen innad i gruppen og sammenligner gjerne utøvernes prestasjoner, dette anser han som viktig for å mestre (Ommundsen, 2009). Det er de som mestrer ting best som får mest anerkjennelse og oppmerksomhet fra treneren. Utøverne bidrar sjeldent med egne valg og er i liten grad med på å bestemme treningsinnhold og diverse knyttet til idretten. Videre kobler gjerne trenere som er fokuserte på prestasjon feiling opp mot mangel på ferdighet, noe som fører til liten aksept for prøving og feiling (ibid.). Trenere med dette fokuset vil gjerne i uttakssituasjoner og lignende vurdere de som har kommet lengst ferdighetsmessig på det gitte øyeblikk høyest. Dette kan føre til at den relative alderseffekten økes, hvilket betyr at utøvere født tidlig på året prioriteres først siden de har kommet lengre i utviklingen (ibid.). Ettersom mestring måles i prestasjoner sammenlignet med andre, kan det tenkes at utøvere som lærer i et sånt klima kan miste motivasjonen. Ved å hele tiden sammenlignes med andre, er det ikke sikkert man opplever mestring og den opplevde kompetansen synker. Self-determination theory sier som nevnt tidligere at opplevd kompetanse er en av faktorene for indre motivasjon (Deci & Ryan, 2002). Setter man det inn i Seippels forskning (2005) der han beskriver fire faktorer for hvorfor mennesker bedriver idrett eller slutter, kan man sette dette inn mot idrettsaktiviteten. Der blir glede og trivsel eller frustrasjon sett på som noen punkter innenfor idrettsaktiviteten til hvordan aktivitetsmønsteret ser ut (ibid.). Ommundsen (2009) skriver at i situasjoner hvor man blir sammenlignet med andre kan det oppstå bekymring for å ikke få til oppgavene man skal gjennomføre.

3.0 Metode

3.1 Hva er metode

"Metode er en systematisk måte å undersøke virkeligheten på. Vi ønsker å gjøre oppdagelser i den menneskeskapte verden, og ved å bruke ulike metoder kan forbedre og skjerpe vår oppdagelsesevne slik at vi kan se årsakene bak handlinger og samhandling og kollektivens og sosiale-materielle strukturers betydning for individers og gruppers meninger og handlinger." (Halvorsen, s. 20, 2008)

Når det kommer til vitenskapelig forskning kan man si metoder er de undersøkelsesteknikkene man velger å bruke for å komme frem til og samle inn informasjonen man ønsker å forske på. Informasjonen innsamlet kalles data, og innsamlet data kalles empiri. (Halvorsen, 2008)

3.2 Beskrivelse av utvalg

Utvalget består av 9. og 10. klasse ved en ungdomsskole på et tettsted på Østlandet. Det består av både gutter og jenter. Seippels forskning om frafallet i norsk idrett, så kommer det frem at

57 % av guttene og 38 % av jentene i alderen 13-18 år slutter med idrett (Seippel, 2005). Mine antakelser er at dette kan ha sammenheng med at frafallet kommer kort tid etter barneidrettsbestemmelsene ikke er gjeldende. På bakgrunn av dette har jeg kommet frem til at det riktige utvalget er begge kjønn i denne aldersgruppen. Utvalget består av totalt 100 respondenter. Av disse er 53 gutter og 47 jenter. 3 gutter og 12 jenter har svart at de aldri har spilt aktivt fotball, dermed er det besvarelsene til 50 gutter og 35 jenter som vil bli fremstilt i resultatkapittelet. Blant disse var 36 av guttene og 19 av jentene som hadde sluttet på fotball.

3.3 Valg og beskrivelse av metode

Metoden jeg vil bruke er kvantitativ metode. Kvantitativ metode er en metode som for å innhente data gjennom forskjellige utspørringsteknikker. Spørsmålene stilles på en måte som er bestemt på forhånd (Halvorsen, 2008). Denne metoden vil gi meg flere opplysninger på forholdsvis kort tid, dette fordi man når ut til et stort utvalg hvor alle kan svare på det omtrent samtidig. Ettersom man får forskjellig informasjon fra forskjellige mennesker, vil det gi meg et godt grunnlag til å kunne analysere dataene som innhentes. Jeg ønsker i min oppgave å finne svar på hvorfor fotballspillere slutter med fotball og hvorfor de eventuelt fortsetter. Det at jeg da kan nå ut til så godt som samtlige nåværende og tidligere spillere i alderen 14 til 16 år i mitt geografiske avgrensede område, et tettsted på Østlandet, gjør kvantitativ metode til et naturlig valg. Metoden jeg har valgt å bruke innenfor kvantitativ metode er gruppe-enquête. "Ved gruppe-enquête blir spørreskjemaer delt ut til en gruppe personer og fylt ut mens forskeren er tilstede." (Halvorsen, s. 141, 2008)

Denne metoden bør være den mest effektive og enkleste å gjennomføre ut i fra min problemstilling. Ved å gjøre avtaler med den lokale ungdomsskolen kan jeg nå samtlige nåværende og tidligere fotballspillere i alderen 14 til 16 år. Ved at jeg selv er tilstede når undersøkelsen gjennomføres kan jeg også presentere undersøkelsen og eventuelt svare på spørsmål eller ting som måtte være uklart overfor respondentene.

Mitt spørreskjema består i hovedsak av lukkede spørsmål, men det er også noen åpne spørsmål. Åpne spørsmål betyr at utvalget kan svare hva de vil, mens lukkede spørsmål gir utvalget svaralternativer på forhånd (Halvorsen, 2008).

	Helt enig	Delvis enig	Verken enig eller	Delvis uenig	Helt uenig
--	------------------	--------------------	--------------------------	---------------------	-------------------

			uenig		
Påstand 1					
Påstand 2					

Gruppe-enquête

3.4 Bearbeiding av data

Jeg har valgt å gruppere spørreskjemaet inn i 3 grupper, 2 grupper basert på alder og den siste gruppen er bestående av alle de som aldri har spilt fotball. Dette vil jeg gjøre for å få mer orden i de besvarte spørreskjemaene. Databehandlingen og analysen vil jeg foreta ved at jeg fører inn antall elever som har svart hva på alle påstandene inn i et excel-dokument. Jeg vil her fortsatt skille guttene og jentene fra hverandre for å se om det er noen forskjeller det bør ta hensyn til på bakgrunn av kjønn. Respondentene skal svare enten ”helt enig”, ”delvis enig”, ”verken enig eller uenig”, ”delvis uenig” eller ”helt uenig” på påstandene. På bakgrunn av dette vil ”helt enig” og ”delvis enig” kunne være en årsak til at ting er som de er. ”Verken enig eller uenig” vil bety at dette ikke har noen betydning. ”Delvis uenig” og ”helt uenig” vil bety at denne påstanden ikke stemmer overens med virkeligheten. Når jeg har fått kartlagt alle data i excel vil jeg lage søylediagrammer ut av hver eneste påstand, før jeg til slutt tar en avgjørelse på hvilke påstander som har en betydning på hvorfor ungdommer spiller fotball og hvorfor de slutter.

3.5 Validitet og reliabilitet

Validitet beskriver om dataene som samles inn er relevant i forhold til problemstillingen som vi jobber med (Halvorsen, 2008). Når det reises tvil om variablene som dukker opp i undersøkelsen reflekterer det teoretiske begrepet vi jobber ut i fra er det spørsmål om validitet (ibid.). I forbindelse med denne undersøkelsen så er påstandene i spørreundersøkelsen forsøkt formulert på en presis måte, dette er for å øke validiteten slik at det skal være samsvar mellom det som jeg ønsker undersøkt og det som det faktisk blir forsket på. Påstandene er også formulert i henhold til de ulike teoriene som det jobbes ut i fra. Seippel (2005) sin

forskningsrapport er teorien som undersøkelsene danner grunnlag fra og påstandene kan derfor minne om de påstandene Seippel brukte. Påstandene er også knyttet sterkt til teoriene rundt motivasjon, achievement goal theory og self-determination theory, motivasjonsklime, prestasjonsklime og oppgaveklime, samt talentbegrepet. Dette bidrar i stor grad til å knytte spørreskjemaet til teorigrunnlaget som dermed også knytter det til problemstillingen. Det som kan være med på å trekke validiteten ned er det faktum at jeg ikke har gjennomført og skaffet meg erfaringer rundt jobb med spørreskjema og forskningsarbeid tidligere.

Reliabilitet anslår hvor pålitelige målingene er (Halvorsen, 2008). Med høy grad av reliabilitet betyr at nærmest uansett målinger vil gi tilnærmet like resultater (ibid.). Skal man sikre dette er det viktig at måleprosessen er så nøyaktig som mulig. God reliabilitet er en viktig forutsetning for at data skal kunne brukes i forbindelse med hypotesen som er stilt opp (ibid.). Jeg har gjort noe for å sikre reliabiliteten til denne oppgaven. Blant annet har alle innsamlede data blitt kvalitetssikret ved å dobbeltsjekke de besvarte spørreskjemaene. Dette ble gjort fordi det kan skje glipper eller feil når man inntaster dataene. Jeg har videre kvalitetssikret dataene mine med å sammenligne dem med dataene min medstudent Tomas Fjeldvang har samlet inn på samme forskningsområdet. Videre for å unngå mest mulig misforståelser blant elevene var jeg tilstede under hele gjennomføringen av undersøkelsen. Dermed kan man være med på å redusere graden av feilkilder siden man får presentert og forklart hvorfor undersøkelsen gjennomføres, samt at man kan ta i mot spørsmål skulle det være behov for det. Videre burde det vært gjennomført en pre-test av undersøkelsen for å være med på å sikre reliabiliteten. Dette ble dog ikke gjort grunnet mangel på tid. Likevel bør reliabiliteten ses på som høy da spørreskjemaet ble gjennomgått av veileder 3 ganger før det ferdige produktet ble tatt med til skolen for undersøkelsen.

3.6 Feilkilder

I en slik spørreundersøkelse som er gjennomført kan det ha dukket opp misforståelser, mistolkninger eller feil som kan ha skapt et annerledes resultat enn det som skulle vært reelt. Det ble brukt spørreskjema for innsamling av data og det kan i dette spørreskjemaet være at noen av respondentene har misforstått et eller flere spørsmål. Det kan også være at noen av respondentene ikke var spesielt motivert for en slik undersøkelse noe som kan ha ført til at de har "slurvet" seg gjennom det. En annen feilkilde kan ha vært at respondentene kan ha blitt forstyrret av ytre faktorer sånn som for eksempel klassekamerater eller lignende, som har ført

til at de har svart annerledes enn hva som skulle vært faktum. Det kan også være at respondentene mistolket påstandene. For eksempel på påstanden jeg spiller/spilte fotball fordi det var flinke trenere, så kan en respondent ha svart helt enig fordi han syns det var flinke trenere ikke fordi det var en påvirkningsfaktor til at han spiller/spilte. De viste seg også at to av respondentene svarte kun på de 9 første påstandene på hvorfor de sluttet på fotball. Grunnen er nok mest sannsynlig at de resterende påstandene kom på neste side av spørreskjemaet og at de trodde undersøkelsen var ferdig etter disse 9 påstandene. Begge disse var gutter. Dermed har 34 av guttene besvart samtlige påstander om hvorfor de sluttet, mens 36 gutter har svart på de første påstandene.

4.0 Resultater

I resultatkapittelet vil de resultatene jeg ser på som relevante i forhold til problemstilling bli presentert. Til tross for at jeg ønsker å finne ut om årsaker til frafall i fotball, så ønsker jeg likevel å presentere noen mulige årsaker til hvorfor mine respondenter spiller eller spilte fotball.

Resultatene er presentert ved hjelp av et søylediagram og jeg skiller også mellom forskjellene på gutter og jenter. Tallene over søylene viser konkret hvor mange som har svart hva på hver enkelt påstand.

Totalt sett har 50 gutter og 35 jenter svart på påstandene om hvorfor de spiller eller spilte fotball. 36 gutter og 19 jenter har svart på påstandene om hvorfor de valgte å slutte med fotball.

Resultatene er sortert etter hvilken kategori de kommer innenfor på bakgrunn av Seippel (2005) sin modell om frafall i idrett. De fire kategoriene er sosial bakgrunn, livet utenfor idretten, idrettsaktiviteten og idrettens organisering.

Resultatene fra samtlige påstander finnes som vedlegg.

4.1 Årsaker til deltagelse

Jeg begynner dette kapittelet med å presentere årsaker til deltagelse i fotball.

4.1.1 Sosial bakgrunn

Foreldrene mine vil at jeg skal spille

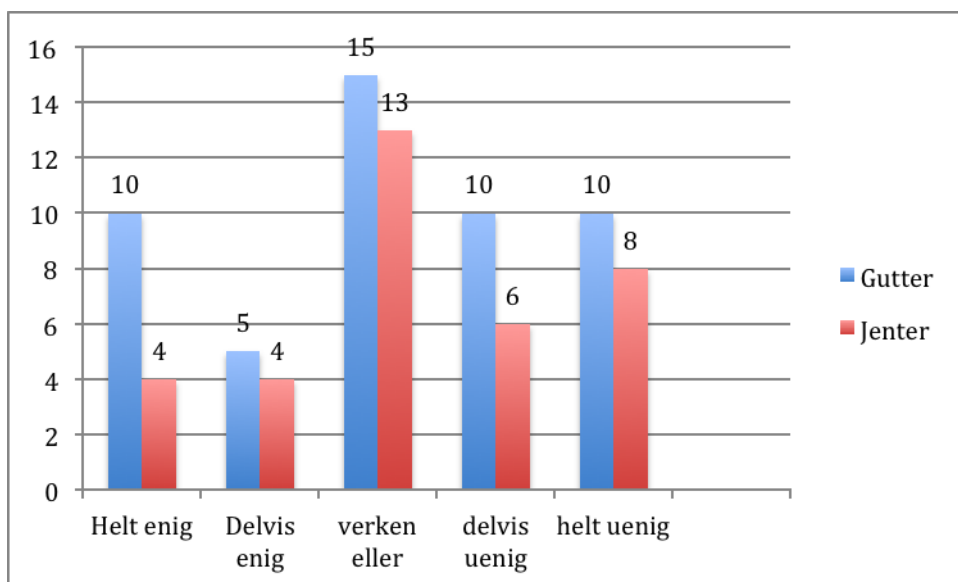

Fig. 4.1

15 av 50 gutter og 8 av 35 jenter svarer det at foreldrene deres vil at de skal spille fotball som en mulig årsak til at de faktisk spiller. Av de 15 guttene som ser på det som en mulig årsak svarer faktisk 10 av dem at de er helt enig i denne påstanden.

4.1.2 Livet utenfor idretten

Å være med venner

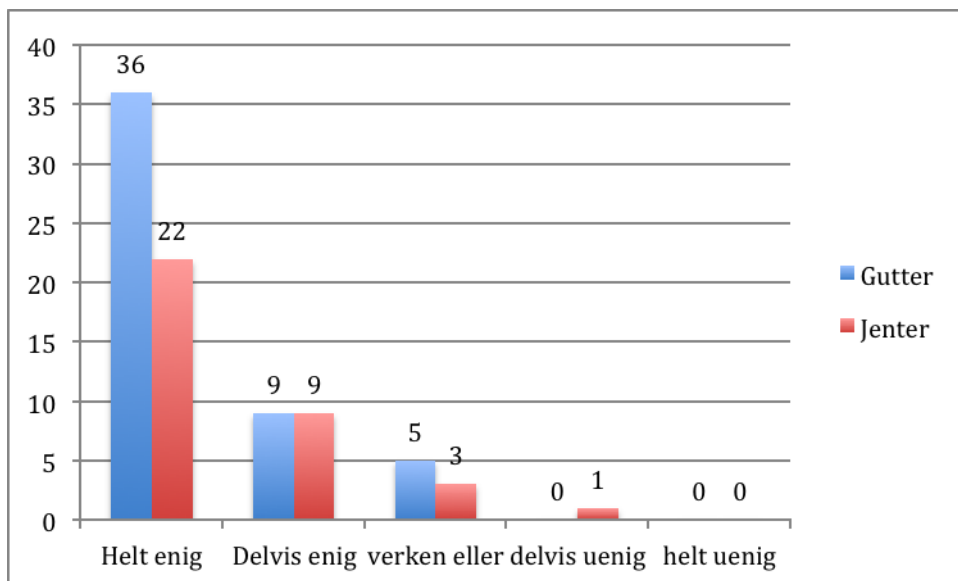

Fig. 4.2

Å være med venner er en av de største årsakene til at respondentene spiller eller spilte fotball. 45 av 50 gutter og 31 av 35 jenter ser på dette som en årsak. Av disse svarer 36 gutter og 22 jenter helt enig på påstanden. Kun en jente svarer at hun er delvis uenig i påstanden og ingen gutter svarer delvis eller helt uenig i påstanden.

4.1.3 Idrettsaktiviteten

Fotball er gøy

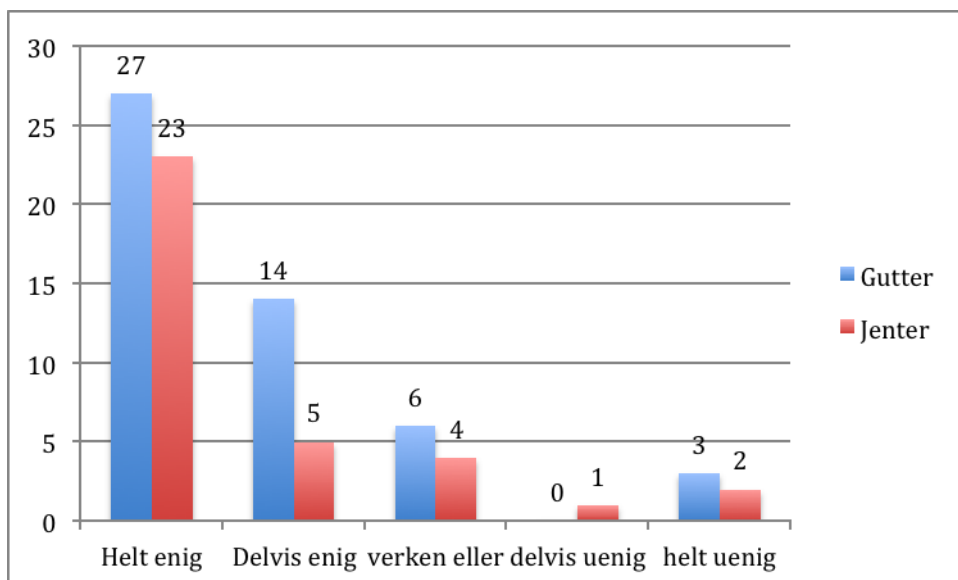

Fig. 4.3

Det at spillet fotball er gøy er det også mange som svarer at er en årsak til at de spiller fotball. 41 av 50 gutter og 28 av 35 jenter svarer helt eller delvis enig i påstanden.

Liker å spille fotballkamper

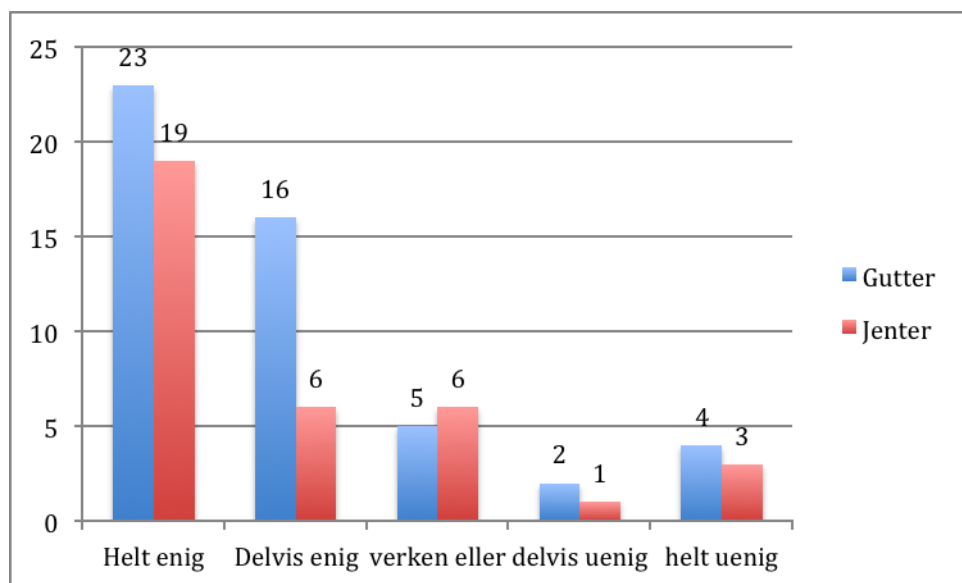

Fig. 4.4

Det å spille fotballkamper er en av årsakene til at en del av respondentene spiller eller spilte fotball. 39 av 50 gutter og 25 av 35 svarte helt eller delvis enig på dette. Av de 35 guttene var det 16 personer som svarte at de bare var delvis enig i dette, mens det kun var 6 av 25 jenter som svarte delvis enig i påstanden.

Liker å vinne

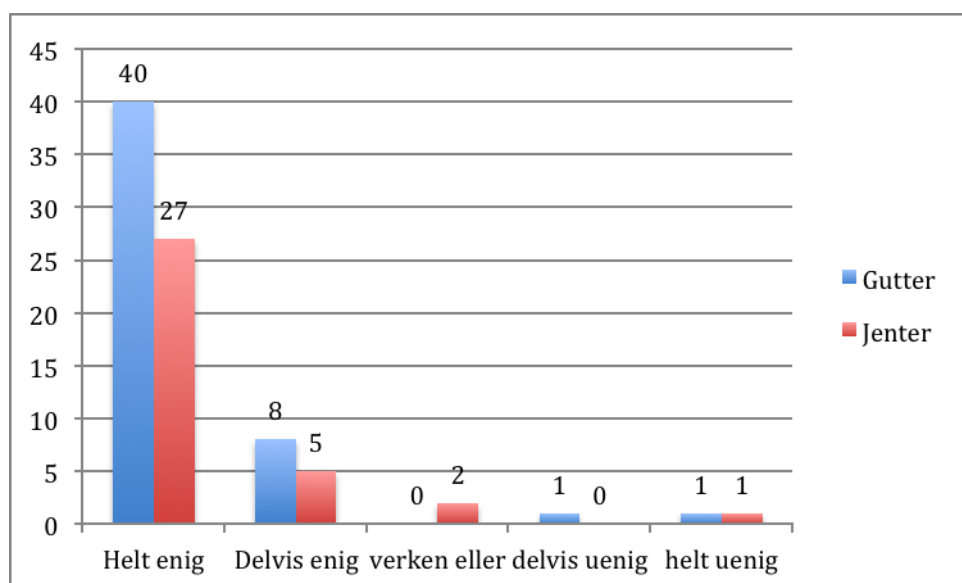

Fig. 4.5

Det at respondentene liker å vinne var den påstanden flest svarte helt eller delvis enig på. 48 av 50 gutter og 32 av 35 jenter svarte dette. Blant disse svare 40 gutter og 27 jenter at de er helt enig i påstanden.

Jeg føler at jeg får til nye ting som finter og lignende

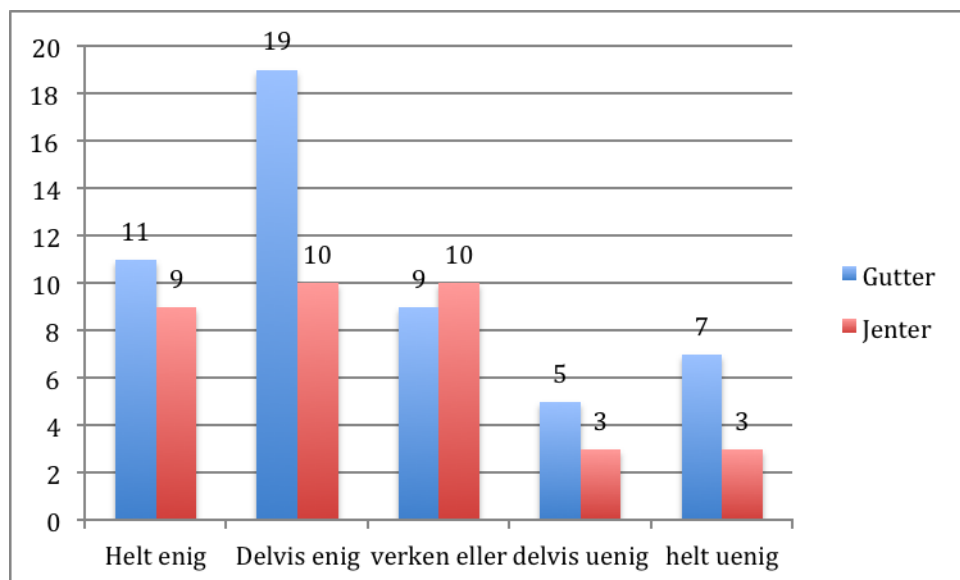

Fig. 4.6

Det å få til nye ting som finter og lignende ble sett på som en årsak til å spille fotball blant 30 av 50 gutter og 19 av 35 jenter. Av disse svarte 19 av guttene og 10 av jentene at de var delvis enig i påstanden.

4.1.4 Idrettens organisering

Flinke trenere

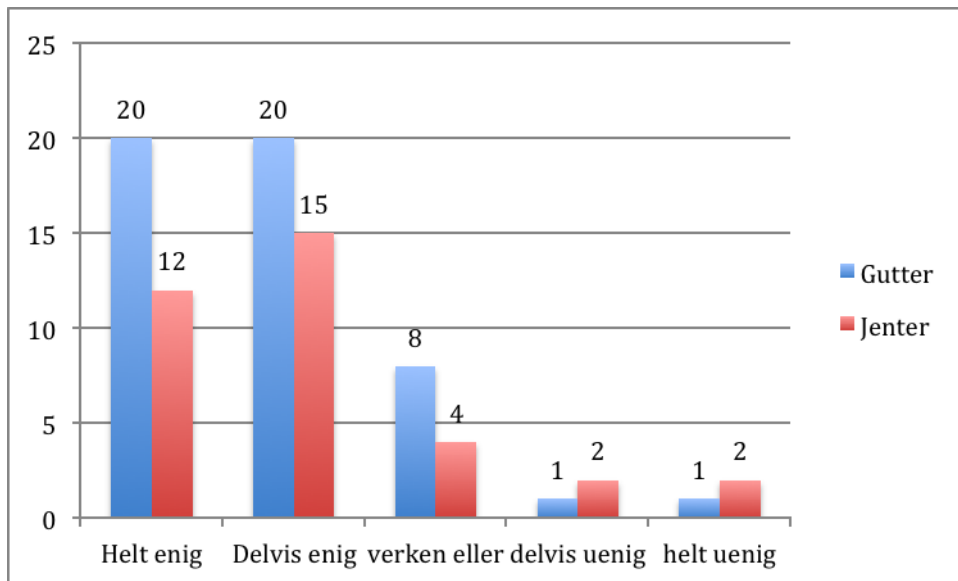

Fig. 4.7

Det å ha dyktige trenere ble sett på som en årsak til å spille fotball blant 40 av 50 gutter og 27 av 35 jenter. Blant guttene var det like mange som svarte helt og delvis enig, 20 på hver av disse svaralternativene. Blant jentene svarte noen flere at de var delvis enig i påstanden, 15 jenter gjorde dette.

Jeg føler meg som en del av laget

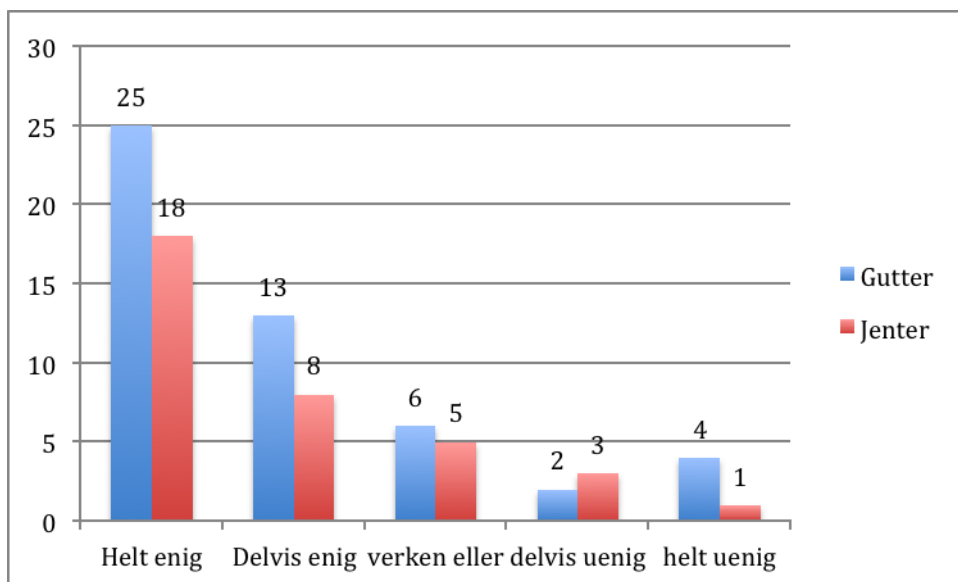

Fig. 4.8

Det at man føler seg som en del av laget ble sett på som en årsak til å spille fotball blant 38 av 50 gutter og 26 av 35 jenter. Blant begge kjønn svarte flestepartene av respondentene at de var helt enig i påstanden.

4.2 Årsaker til frafall

Jeg vil nå presentere resultatene som viser hva som er blant årsakene til at gutter og jenter sluttet med fotball.

4.2.1 Sosial bakgrunn

De påstandene som gikk på sosial bakgrunn viste seg i svært liten grad som en årsak til at noen velger å slutte med fotball. Jeg har derfor valgt å ikke ta med noen søylediagram innenfor denne kategorien i resultatkapittelet. Alle resultatene kan som nevnt bli sett som vedlegg.

4.2.2 Livet utenfor idretten

Fikk ikke nok tid til venner

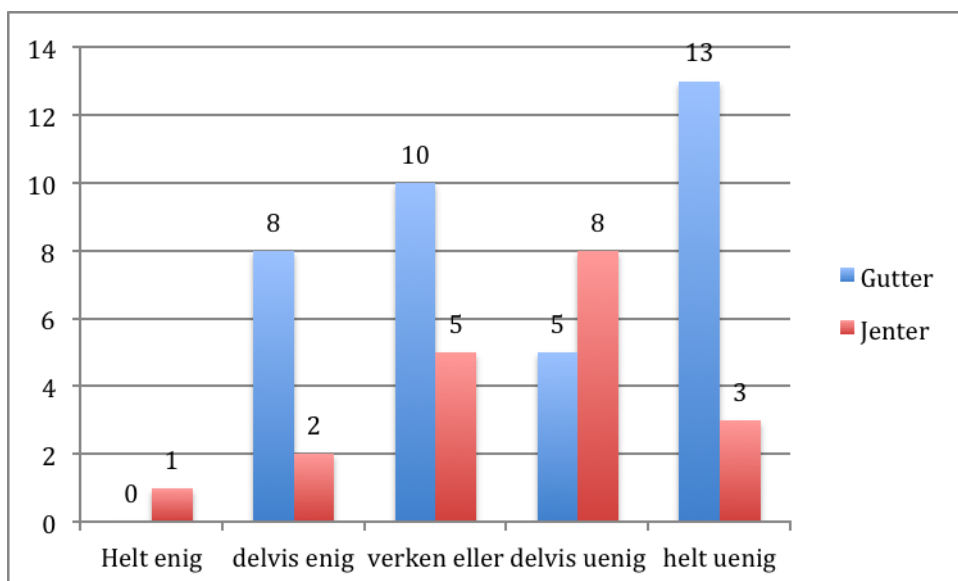

Fig. 4.9

Det å ikke få nok tid til venner ble sett på som en årsak til å slutte blant 8 av 36 gutter, samtlige svarte at de var delvis enig i påstanden. Blant jentene var det 3 av 19 respondenter som svarte at dette var årsak til at de sluttet. 1 av disse svarte helt enig på påstanden.

Fikk andre interesser

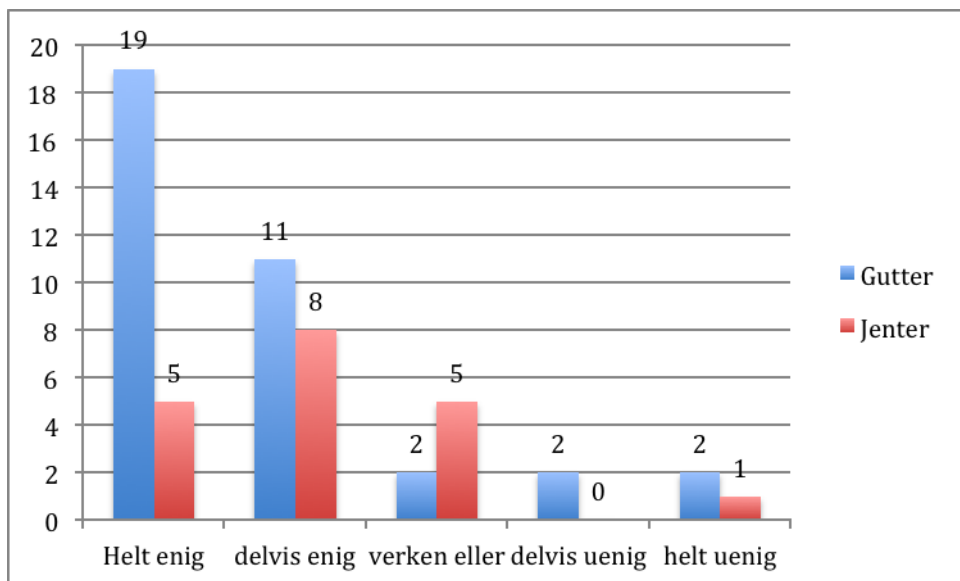

Fig. 4.10

Det å få andre interesser er den påstanden som flest respondenter har sett seg enig i som en årsak til å slutte på fotball. 30 av 36 gutter og 13 av 19 jenter har svart helt eller delvis enig i dette. Blant guttene svarer flest av disse at de er helt enig i påstanden, 19 respondenter svarer dette. Blant jentene svarer 8 av de 13 som var enig at de er delvis enig i påstanden.

Ville drive med en annen idrett

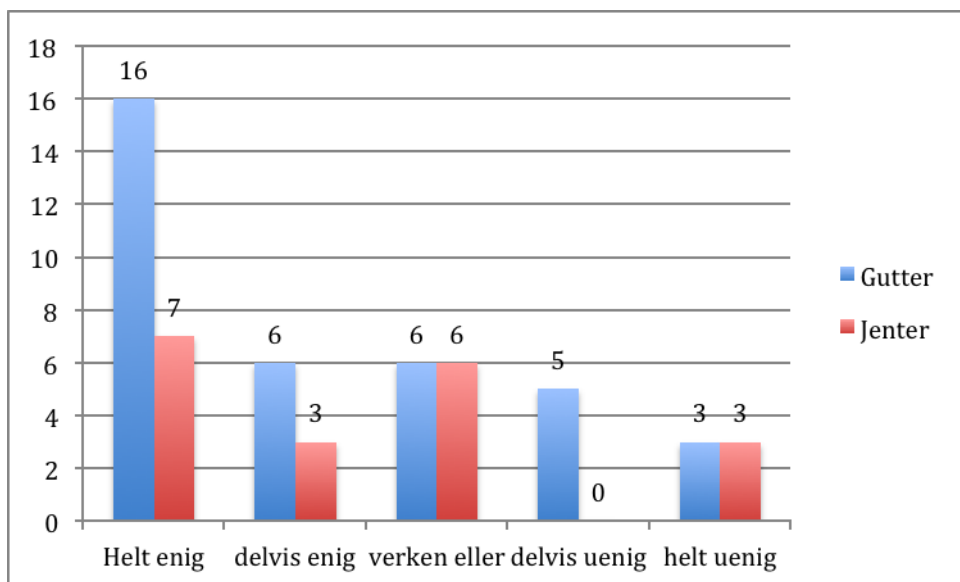

Fig. 4.11

Det å ville drive med en annen idrett enn fotball ble sett på som en årsak til å slutte blant 22 av 36 gutter og 10 av 19 jenter. Med andre ord en årsak for flere gutter enn jenter.

Vennene mine sluttet på laget

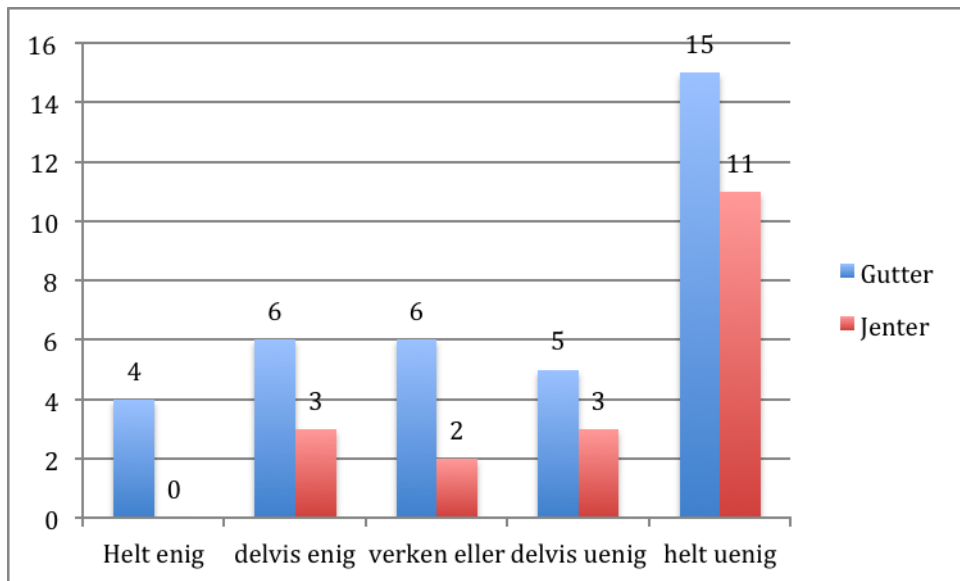

Fig. 4.13

10 av 36 gutter og 3 av 19 jenter svarer at vennene deres sluttet på laget var en årsak til at de sluttet med fotball. Blant de 10 guttene svarer 4 av dem at de er helt enig i påstanden, men samtlige av de 3 jentene svarer at de er delvis enig i påstanden.

4.2.3 Idrettsaktiviteten

Var ikke gøy å spille lenger

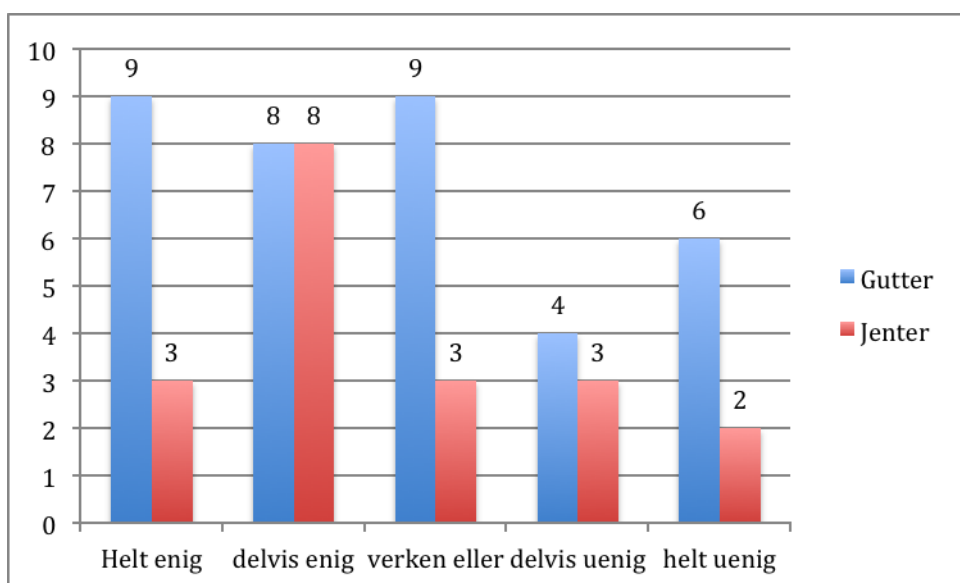

Fig. 4.14

Det at det ikke lenger ble gøy å spille var en årsak til å slutte for 17 av 36 gutter og 11 av 19 jenter. 9 av de 17 guttene svarer helt enig i påstanden, mens 3 av de 11 jentene svarer det samme.

Jeg følte jeg ikke mestret nivået på treninger

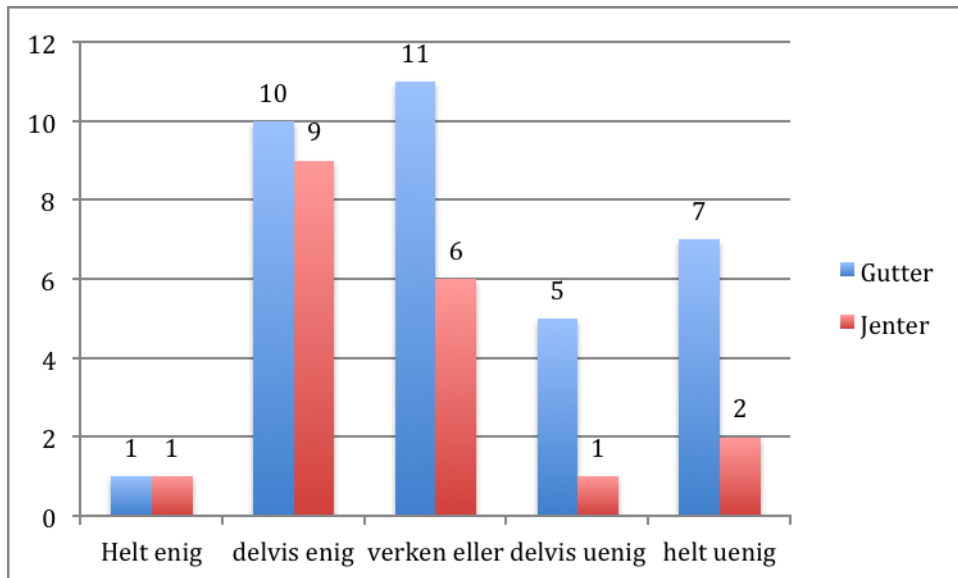

Fig. 4.15

Det at man ikke følte man mestret nivået på treningene ble sett på som en årsak til å slutte blant 11 av 34 gutter og 10 av 19 jenter. Kun 1 respondent fra hvert kjønn har svart at de er helt enig i påstanden.

Det handlet bare om å vinne

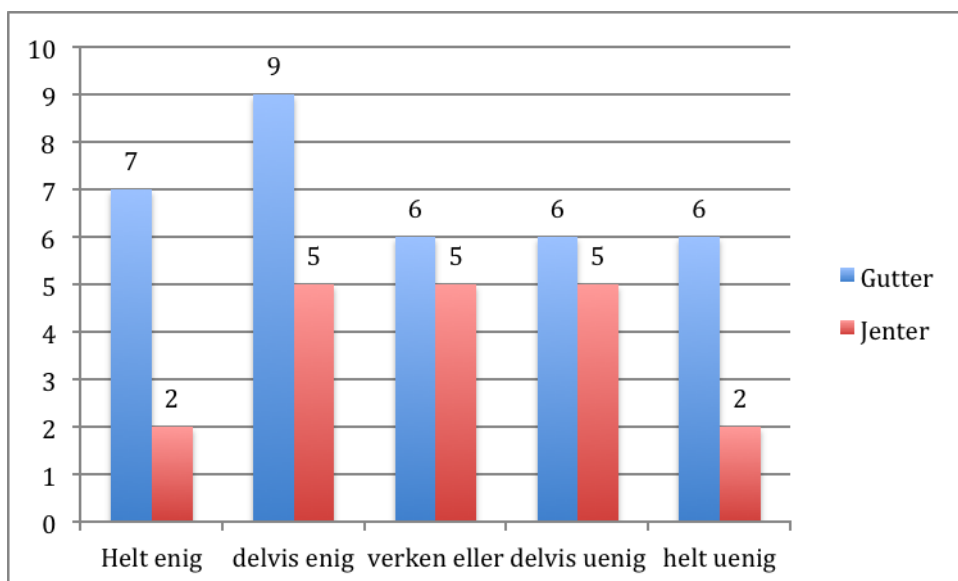

Fig. 4.16

16 av 34 gutter og 7 av 19 jenter svarte at det at det bare handlet om å vinne gjorde at de sluttet med fotball. Blant begge kjønn var det noen flere som svarte delvis enig i påstanden.

4.2.4 Idrettens organisering

Det ble for seriøst

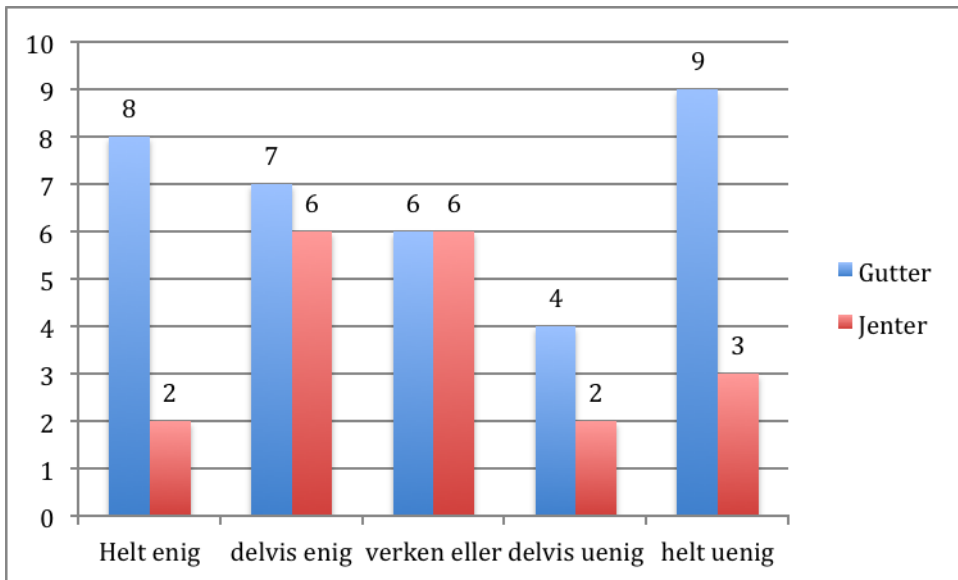

Fig. 4.17

Det ble for seriøst ble sett på som en grunn til å slutte med fotball blant 15 av 34 gutter og 8 av 19 jenter. Blant guttene svarer 8 personer helt enig på påstanden, mens 2 jenter svarer det samme.

Treneren fokuserte bare på de beste

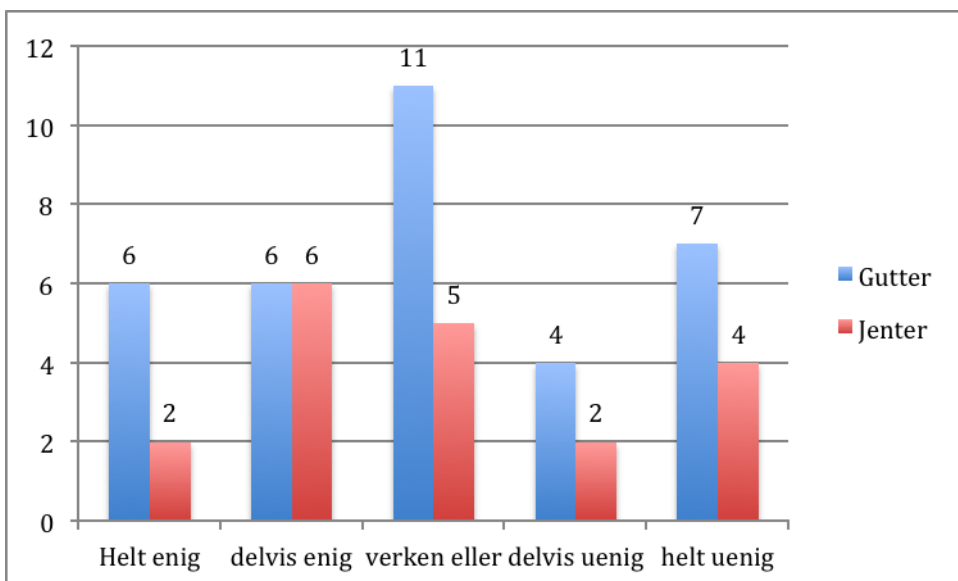

Fig. 4.18

12 av 34 gutter og 8 av 19 jenter svarte at treneren bare fokuserte på de beste som en årsak til at de sluttet med fotball.

Treningene var kjedelige

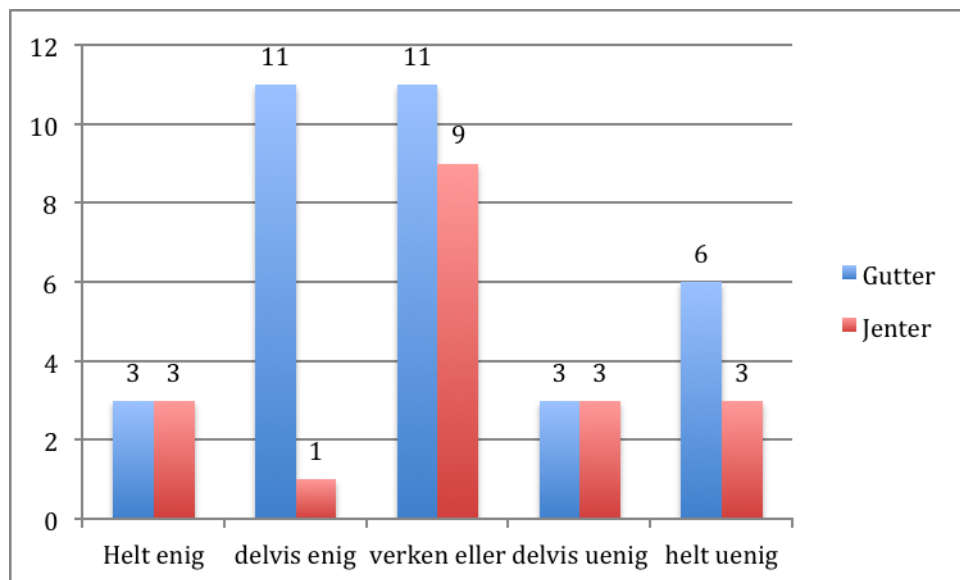

Fig. 4.19

Treningene var kjedelige var en årsak til å slutte med fotball for 14 av 34 gutter og 4 av 19 jenter. Blant de 14 guttene svarte 11 av dem at de var delvis enig i påstanden.

5.0 Diskusjon

I diskusjonskapittelet vil jeg redegjøre, drøfte og diskutere rundt de resultatene jeg har fått. Kapittelet vil forankres i teoriene vist i teorikapittelet tidligere i oppgaven, samt eventuell annen relevant teori. Det er resultatene som er gjengitt i resultatkapittelet som vil bli diskutert og drøftet i dette kapittelet. Jeg vil systematisere det ved å ta for seg hver av de fire kategoriene Seippel (2005) så på som mulige årsaker til frafall i idrett.

5.1 Årsaker til å spille fotball

Selv om problemstillingen i denne oppgaven er hvorfor gutter og jenter slutter med fotball, så er det likevel interessant å vite noe om hvorfor de spilte eller spiller fotball i utgangspunktet. Jeg vil derfor starte med å diskutere resultatene knyttet til dette.

5.1.1 Sosial bakgrunn

Med sosial bakgrunn mener Seippel (2005) hvordan kjønn, alder, utdanning og andre faktorer som kan knyttes til hver enkelt individ og dens nærmeste sosial bakgrunn. I den forbindelse har jeg valgt å knytte påstanden ”foreldrene mine vil at jeg skal spille” til dette punktet. Dette fordi det finnes sosiale ulikheter knyttet til utdanning og fysisk helse. Det viser seg at jo høyere utdanning man har jo bedre helse har man (Sosial- og helsedirektoratet, 2005).

Foreldre med høyere utdanning kan kanskje derfor i større grad påvirke sine barn til å drive med idrett. Dette kan være for å oppfylle Helsedirektoratets krav om 60 minutter daglig fysisk aktivitet (Helsedirektoratet, 2008). I min forskning viser det seg at 15 av 50 gutter og 8 av 35 jenter svarer at de er helt eller delvis enig i at foreldrene deres vil at de skal spille. Dette er ikke veldig høye tall, men det viser at foreldre kan ha en betydning for aktivitetsmønsteret til deres barn. Men til syvende og sist er min oppfatning at barn og unge er avhengig av å være indre motivert for å fortsette med idrett, de er nødt til å føle autonomi, tilhørighet og mestring til det de holder på meg. Dette vises det også til i self-determination theory (Deci & Ryan, 2002).

Forskning på området som går på foreldres påvirkning på barn og unges aktivitetsnivå når det kommer til idrett, viser at foreldrene kan ha en stor påvirkning på barn og unges oppfattelse av å drive med idrett. Støtte hos foreldre og det at foreldrene er med på å trene med barna sine på fritiden viste å utgjøre en forskjell når det kom til barns oppfattelse av å drive med idrett (Alderman, Benham-Deal, Jenkins, 2010). Dette kan være med på å styrke deres indre motivasjon ved at de får tilhørighet til det de holder på med gjennom å være med foreldrene på å drive med idrett.

5.1.2 Livet utenfor idretten

I Seippels (2005) kategori for frafall i idrett som går på livet utenfor idretten, så var det en påstand som skilte seg kraftig ut når det gjaldt årsaker til deltakelse i fotball blant mine respondenter. Denne påstanden gikk på det at de spilte fotball for å være med venner. Blant de 50 guttene som svarte på denne påstanden så svarte 45 gutter at de var helt eller delvis enig i

dette, 36 av dem svarte helt enig. Blant de 35 jentene svarte 31 av dem at de var helt eller delvis enig i påstanden, 22 av dem svarte at de var helt enig. Dette kan vise at disse utøverne kan være indre motiverte. Self-determination theory sier at indre motiverte utøvere føler autonomi, tilhørighet og opplevd kompetanse (Deci & Ryan, 2002). . De 45 guttene og 31 jentene som svarer at de er helt eller delvis enig i denne påstanden bør føle en viss grad av tilhørighet til gruppen ettersom de ønsker å spille med sine venner. De bør også føle en viss grad av autonomi ettersom de ønsker å spille fordi de får være med sine venner og ikke fordi de får en belønning for det (ibid.). Det at utøverne som svarer helt eller delvis enig på denne påstanden kan være indre motiverte kan også støttes opp under gjennom forskning. En studie fra USA undersøkte hvordan sosiale relasjoner påvirket flere faktorer knyttet til idrettsdeltakelsen. Deriblant ble det forsket på hvordan vennskap påvirket selv-bestemt motivasjon, forskningen fant klare tendenser på at vennskap i idrett gir økt selv-bestemt motivasjon, altså indre motivasjon (Smith, Ullrich-French, Walker II & Hurley, 2006). Det skal likevel ikke avvises helt at utøverne kan være identifiserende regulert av ytre motivasjon. Det betyr at deltakelsen til i dette tilfelle fotballen er selv-bestemt, men at de ikke opplever idretten som morsom. I praksis kan dette bety at de ønsker å spille fotball fordi de får være med venner, men de syns ikke selve aktiviteten er morsom å drive med. Det er nærliggende å tro at disse respondentene som besvarer at de er helt eller delvis enig i at de driver med fotball for å være med venner har fått lære og prestere i et oppgaveorientert klima. Det betyr at treneren har lagt vekt på hele laget og fokusert på at alle skal få oppleve mestring og få lære uavhengig av ferdighetene på det nåværende tidspunktet (Ommundsen, 2009). Når utøverne vil spille fotball for å få være med venner, så er det sannsynlig at store deler av ”vennegjengen” er samlet på fotballaget. Dermed har nok mange også fått oppleve mestring og føler at de blir sett av treneren. Det viser seg også gjennom forskning at å etablere et oppgaveorientert klima er gunstig for barn og unges vennerelasjoner (ibid.).

5.1.3 Idrettsaktiviteten

Seippels (2005) kategori som går på idrettsaktiviteten var den kategorien som viste seg å gi flest mulige årsaker til hvorfor mange av respondentene spiller eller spilte fotball.

En av påstandene som ble presentert for respondentene var at de spiller fotball fordi det er gøy. Her svarte 41 av 50 gutter og 28 av 35 jenter helt eller delvis enig i påstanden. Dette er

igjen med på å bevise at de som svarer helt eller delvis enig i dette bygger sine valg i forhold til idrettsdeltakelse på autonomi. De holder på med det de liker å holde på med. Trolig oppfyller også disse utøverne de andre kravene for en selv-bestemt utøver, det at de opplever kompetanse og at de føler tilhørighet til det de holder på med (Deci & Ryan, 2002). Dette kan være med på å bevise at utøverne er indre motiverte. Hvilket kan anses som svært viktig for å klare seg innenfor en idrettskarriere på hvilket som helst nivå, spesielt skulle det dukke opp perioder som kan anses som vanskelige i karrieren (Duda & Treasure, 2010).

Det er også på bakgrunn av at så mange mener at de spiller fotball fordi det er gøy at det trolig ligger et oppgaveorientert klima til grunn. Greier treneren å skape et slikt klima, så vil enda flere få oppleve mestring som er en tilfredsstillende følelse som bidrar til at de syns fotball er gøy. Et oppgaveorientert klima kan rett og slett bidra til at barn og unge føler psykisk velvære og føler overskudd (Ommundsen, 2009).

Den andre påstanden innenfor kategorien idrettsaktiviteten som viste seg å ha en påvirkning på en del av mine respondenter når det gjelder årsaker til hvorfor de drev med fotball var at de liker å spille fotballkamper. 39 av 50 gutter og 25 av 35 jenter svarte helt eller delvis enig på denne påstanden. For å se litt bak dette med et noe snevert syn, så kan det nok være at en av grunnene til at så mange liker fotballkampen er at det er det de trener for, det er det spillet handler om, 2 lag mot hverandre i kamp om seieren. For å gi det et noe mer teoretisk syn, så må vi nok her også tilbake til self-determination theory. Et av de tre behovene for å oppnå indre motivasjon var tilhørighet (Deci & Ryan, 2002). Ved fotballkampen kommer tilhørighet til syne på sitt sterkeste, her kan det ofte være en sterk lagfølelse da man har like drakter og kjemper mot noen andre. Man har også kanskje tilhørighet til de felles målsetningene laget setter seg i forkant av en sesong. Ved å ha mål kan man fremkalle positive endringer i blant annet motivasjonen (Gould, 2010). Fotballkampen er også en arena hvor man kan få oppleve kompetanse noe som er et annet behov for indre motivasjon (Deci & Ryan, 2002). Men samtidig er fotballkampen en arena der andre ikke får den opplevde kompetansen og mestringen, dette fordi det her kan innføres mindre restriksjoner i aktiviteten enn det som kan gjøres på trening. Dette kan være en av grunnene til at 6 gutter og 4 jenter svarer helt eller delvis uenig i påstanden.

Det finnes forskning som tyder på at utøvere er i større grad resultatorienterte i konkurransesituasjoner enn på trening (Van de Pol, Kavussanu, Ring, 2010). Etersom så mange av respondentene liker å spille fotballkamper, kan det tyde på at de er

resultatorienterte. Det er jo også i fotballkampen at resultatene kommer tydeligst frem, både i forhold til laget som helhet, altså i form av sluttresultatet i fotballkampen og individuelt i form av hvilke spillere som scorer målene, hvilke spillere har de målgivende pasningene.

Det å vinne er kanskje ikke overaskende noe som mange liker. 48 av 50 gutter og 32 av 35 jenter svarer helt eller delvis enig på påstanden om at spiller fotball fordi de liker å vinne. Flesteparten av disse svarer helt enig på denne påstanden. Dette kan tyde på at utøverne er mer resultatorienterte i stedet for å være mer oppgaveorienterte. Achievement goal theory er en motivasjonsteori som skiller mellom disse to tankegangene hos utøvere. En oppgaveorientert utøver er opptatt av hva han eller hun kan gjøre for å forbedre seg som utøver. En resultatorientert eller ego-orientert utøver om du vil er mer opptatt av å vise at de er bedre enn noen andre, i det her tilfellet motstanderen (Duda & Treasure, 2010). Det er den oppgaveorienterte utøveren som i størst grad har mulighet til å føle kompetanse og dermed god motivasjon. Derimot viser det seg at en resultatorientert utøver som opplever selv at hans eller hennes ferdigheter er gode også kan oppleve god motivasjon, det er når den opplevde kompetansen på idrettsarenaen er dårlig og man har et resultatorientert fokus at dette kan slå negativt ut på prestasjon og motivasjon (ibid.). Man kan dermed si at selv om de 48 guttene og 32 jentene som svarer at de spiller fotball fordi de liker å vinne er resultatorienterte, så er det umulig å si på bakgrunn av de opplysningene vi har innhentet om dette påvirker deres motivasjon til å drive med fotball på en positiv eller negativ retning.

Det er blitt gjort forskning på i hvor stor grad forskjellige utøvere er resultatorienterte. Blant annet er det gjort forskning på forskjellen på resultatorientering blant utøvere i basket som er profesjonelle, amatører eller rullestolbasketballutøvere. Her viser det seg at samtlige grupper er til en viss grad resultatorienterte, men de profesjonelle scorer høyest, amatørerne noe lavere og rullestolutøverne lavest (Skordilis, Gavrilidis, Charitou & Asonitou, 2003). Forskning på 362 fotballspillere bekrefter også noe av det samme, forskningen sier at utøverne er i større grad resultatorienterte på kamper enn i trening (Van de Pol, Kavussanu, Ring, 2010).

Den siste påstanden under kategorien idrettsaktiviteten som utgjorde en viss forskjell på antall svar på helt og delvis enig, var påstanden om at respondentene spiller fotball fordi de føler at de får til nye ting som finter og lignende. På dette punktet svarte 30 av 50 gutter og 19 av 35 jenter at de er helt eller delvis enig i denne påstanden. Dette kan tyde på et oppgaveorientert klima på trening, eller i hvert fall at de 30 guttene og 19 jentene opplever det sånn. Når så

mange føler eller følte at de fikk til nye ting på trening og kamp, så har nok treneren gjort en god jobb med å legge til rette for at man skal få prøve og feile i innlæringen av nye ferdigheter, han eller hun har nok også vært flink til å tilrettelegge øktene slik at så mange som mulig skal få oppleve mestring uavhengig av de ferdighetene de har i utgangspunktet. Dette er med på å kjennetegne et oppgaveorientert klima (Ommundsen, 2009). Ved å få jobbe med sin egen læring og utvikling i et slikt klima er mulighetene store for at utøverne også vil fremstå som oppgaveorienterte i forhold til de målene de setter seg, rett og slett fordi når treneren fokuserer på mestring er det naturlig at utøverne også vil fokusere mer på sine egne prestasjoner fremfor et overdrevent fokus på resultater (ibid.). Forskning på oppgaveorienterte klimaer viser at dette kan påvirke utøverne på en positiv måte, det kan bidra til å styrke både utøverens oppgaveorientering og resultatorientering på en positiv måte (Saotome, Harada, Nakamura, 2012). Dette kan være med på å påvirke utøverens motivasjon. Achievement goal theory sier blant annet at hvordan vi bedømmer om vi har lykket eller mislykket med en oppgave er med på å påvirke kvaliteten og kvantiteten av vår motivasjon (Duda & Treasure, 2010). Når utøveren er oppgaveorientert så er utøverens hovedfokus å tilegne seg nye ferdigheter eller kunnskap, å gjøre sitt ypperste i alle situasjoner og å oppleve personlig utvikling (ibid.). Det å tilegne seg nye ferdigheter og å oppleve personlig utvikling må kunne sies å settes i sammenheng med den påstanden 30 av 50 gutter og 19 av 35 jenter svarer helt eller delvis enig på, nemlig at de føler de får til nye ting som finter og lignende.

5.1.4 Idrettens organisering

En av påstandene som viste seg å være avgjørende for mange når det gjelder grunner til å spille fotball var at det var flinke trenere. 40 av 50 gutter og 27 av 35 jenter svarte helt eller delvis enig i denne påstanden. Jeg har ikke gjort noen forskning på hva disse respondentene legger i en flink trener. En dyktig trener legger uansett opp til et oppgaveorientert klima, dette fordi et oppgaveorientert klima stimulerer de unges kontroll på egen mestring, det bidrar til å lære dem å selvregulering som er hensiktsmessig i både trening og konkurranse og i tillegg styrker det den indre motivasjonen deres (Ommundsen, 2009). Forskning viser også at et oppgaveorientert klima bidrar til å styrke utøvernes følelse av kompetanse, autonomi og tilhørighet (Sarrazin, Vallerand, Guillet, Pelletier & Cury, 2002). Dette er de tre behovene et menneske har for å være indre motivert (Deci & Ryan, 2002). Dermed kan man si at en dyktig

trener greier å skape indre motiverte utøvere ved å skape et oppgaveorientert klima på trening og kamp.

En flink trener bør også ha en viss kontroll over hva som kjennetegner et talent og hvordan han kan påvirke dem til å prestere på sitt beste. I snever forstand blir gjerne et talent sett på med tanke på hvor god du er der og da, gjerne i ung alder. Talentene blir sett på med utgangspunkt i at ferdighetsnivået er statisk, gjerne er talent noe du er eller ikke er (Ommundsen, 2009). Et slikt syn er ikke gunstig for en trener. Talentbegrepet bør sees på med mer utvidede øyne. Det betyr at man bør se på talent som de evnene og mulighetene en utøver har til å utvikle sitt potensiale mot et toppnivå. Talentet er da dynamisk, og det er potensiale til utøveren som blir sett på som avgjørende. Dette potensiale består av flere faktorer, deriblant teknikk, fysiske forutsetninger, interesse, motivasjon og flere til (ibid.). En studie fra Australia har jobbet med å finne ut hvordan man kan drive talentutvikling for å oppnå et toppnivå innenfor idrett. Det ble der blant annet funnet ut at man bør ta hensyn til at det er forskjellige veier til toppnivå og at man bør fokusere på at utøverne skal nå sitt fulle potensiale fremfor å fokusere på det nivået de er på til en hver tid (Phillips, Davids, Renshaw & Portus, 2010).

38 av 50 gutter og 26 av 35 jenter sier seg helt eller delvis enig i det at de følte seg som en del av laget var med på at de holdt på med fotball. Det å føle seg som en del av laget kan settes i sammenheng med tilhørighet. Tilhørighet er som kjent en av behovene for å føle seg indre motivert (Deci & Ryan, 2002). Dermed kan man si at ved at man føler seg som en del av laget er sjansen større for at man ønsker å spille fotball fordi man synes det er gøy og ikke lar seg påvirke av ytre faktorer.

Det kan være at treneren har fokusert og jobbet for å skape et oppgaveorientert klima for de utøverne som har svart helt eller delvis enig i påstanden om at de spiller fotball fordi de føler seg som en del av laget. Ved å fokusere på et slikt klima vil treneren forsøke å se alle utøverne, han vil la de få prøve å feile når det skal læres noe og han vet at unge utøvers potensiale utvikles i forskjellige hastigheter (Ommundsen, 2009). Dette kan bidra til at alle kan føle seg som en del av laget. Det har også vist seg å skape et godt oppgaveklima kan være gunstig for utøvernes vennerelasjoner (ibid.). Forskning på ungdomseliteutøvere i svømming har også vist at dersom de får lov til å trene og prestere i et oppgaveorientert klima, så kan det skapes utøvere som er fokusert på de målene de har for oppgaven og som kontinuerlig jobber med å forbedre prestasjonen (Trenz & Zusho, 2011). Setter man dette inn i et lagspill som

fotball, så kan det tolkes dit hen at dersom samtlige er fokusert på de målene de har for sin oppgave i sin rolle på banen, så kan det være at man skaper et godt samhold der alle jobber for å oppnå de målene laget har satt for kollektivet.

5.2 Årsaker til frafall

Jeg vil nå begynne å diskutere rundt de funnene jeg har gjort som kan være mulige årsaker til frafall blant utøvere i barne- og ungdomsfotballen. Av mine respondenter er det 36 gutter og 19 jenter som har sluttet med fotball. Det er 2 gutter som kun besvarte de 9 første påstandene på spørreskjemaet om hvorfor de sluttet på fotball, derfor vil tallene variere noe mellom 36 og 34 gutter. På samme måte som på årsaker til deltakelse i fotball, så vil jeg systematisere det etter Seippels (2005) 4 kategorier som kan påvirke deltakelsen i idrett. Men jeg må presisere at jeg ikke fant noen tegn på at de påstandene som ble satt opp i forbindelse med sosial bakgrunn hadde noen påvirkning på mange av respondentene, derfor vil jeg ikke si noe mer om sosial bakgrunn.

5.2.1 Livet utenfor idretten

Det å ikke få nok tid til venner viste seg å være en årsak til å slutte med fotball for 8 av 36 gutter og 3 av 19 jenter. Samtlige av de 8 guttene svarte delvis enig på påstanden, mens 1 av de 3 jentene svarte helt enig. En påstand som også kan settes i sammenheng med denne og som en del respondenter svarte helt eller delvis enig på er påstanden om at de slutter med fotball fordi vennene deres sluttet på laget. Dette svarte 10 av 36 gutter og 3 av 19 jenter helt eller delvis enig på. Det at disse velger å slutte fordi de ikke får nok tid sammen med venner kan settes i sammenheng med deres indre motivasjon. For å få indre motivasjon til å drive med noe er autonomi, opplevd kompetanse og tilhørighet noen behov som kan bidra til å skape dette (Deci & Ryan, 2002). Ved at utøverne ikke får nok tid til å være med venner samtidig som de bedriver fotball, kan det være at de ikke føler tilhørighet nok til å fortsette med fotball. Dette kan føre til ytre motivasjon eller amotivasjon. Forskning fra Spania på fotballspillere mellom 13 og 17 år viste at frafall i idrett kan forklares med høy grad av amotivasjon, ytre og indre regulert ytre motivasjon, samt liten tilfredshet rundt tilhørigheten og autonomien til å spille fotball (Calvo, Cervello, Jimenez, Iglesias, Moreno Murcia, 2010).

Påstanden om at de fikk andre interesser var det flest gutter og flest jenter svarte helt eller delvis enig på at var en grunn til at de sluttet med idrett, 30 av 36 gutter og 13 av 19 jenter svarte dette. En påstand som til en viss grad kan sammenlignes med denne er påstanden om at respondentene sluttet med fotball fordi de ville drive med en annen idrett. På denne påstanden svarte 22 av 36 gutter og 10 av 19 jenter helt eller delvis enig. Begge disse resultatene kan igjen forklares med self-determination theory. Indre motivasjon kjennetegnes av at deltakelsen til idrett er inspirert av iboende glede og at det er selv-bestemt, utøverne deltar fordi de har lyst til å delta (Deci & Ryan, 2002). Når de 30 guttene og 13 jentene svarer at de sluttet med fotball fordi de fikk andre interesser er det nærliggende å tro at den iboende gleden ikke lenger er tilstede og at de rett og slett ikke har lyst til å spile fotball lenger. Seippel (2005) skiller mellom et påtvunget og et valgt frafall. Dette er i aller høyeste grad et valgt frafall. Dette gjør også at man kan sette det inn mot et spørsmål om motivasjon. Hadde frafallet vært påtvunget som for eksempel på grunn av skader, så hadde det vært vanskeligere å kategorisk satt det inn mot motivasjon.

5.2.2 Idrettsaktiviteten

17 av 36 gutter og 11 av 19 jenter svarte helt eller delvis enig på påstanden om at de sluttet med fotball fordi det ikke var gøy å spille lenger. Det er tydelig at disse respondentene ikke lenger er indre motivert, indre motivasjon kjennetegnes blant annet av en iboende glede til det man holder på med (Deci & Ryan, 2002). Når utøverne da ikke lenger synes det er noe gøy å drive med idretten så er det nok sannsynlig at de ikke lenger er indre motivert. Som vi vet så er det tre behov som oppfylles for at en utøver skal være indre motiver, autonomi, opplevd kompetanse og tilhørighet (ibid.). Det kan tyde på at flere av disse behovene er borte hos utøveren. Dersom han ikke opplever kompetanse lenger, så kan det være at det er et prestasjonsorientert klima på trening. Det kjennetegnes av at treneren er opptatt av det å vinne, han sammenligner utøverne sine opp mot hverandre uten å ta hensyn til fysisk utvikling og ting utøverne ikke kan styre på egenhånd i ung alder. Treneren gir mer oppmerksomhet til de som han anser som best og det å feile setter han opp mot mangel på ferdighet fremfor å sette det opp mot innlæring av ferdighet (Ommundsen, 2009). Utøvere som er en del av et slikt miljø kan fort bli mer prestasjonsorienterte enn oppgaveorienterte utøvere (Duda & Treasure,

2010). Forskning på området har vist at utøvere som har lav grad av prestasjonsorientering favoriserer det å ha det gøy med idretten fremfor gode prestasjoner. Derimot viser den samme forskningen at utøvere som har høy grad av prestasjonsorientering favoriserer prestasjoner fremfor det å ha det gøy med idretten (Standage, et al., 2010). I så måte kan det tyde på at de 17 guttene og 11 jentene som sluttet på fotball fordi det ikke var gøy lenger, har opplevd at deres fotballmiljø har vært preget av å være et prestasjonsklima, mens de selv ikke er prestasjonsorienterte.

Det kan også være at behovet for tilhørighet med tanke på å være indre motivert er borte. Som jeg var inne på under kategorien livet utenfor idretten, så var det en del som sluttet med fotball fordi de ikke fikk nok tid til venner eller fordi deres venner også sluttet med fotball. Det kan antas at noen av de som sluttet med fotball fordi det ikke lenger var gøy også er blant de som svarte helt eller delvis enig på påstandene som går på venner. Når vennene slutter på fotball eller ikke driver med det i utgangspunktet er det kanskje ikke like gøy å drive med fotball lenger. Dermed svekkes tilhørigheten til å spille fotball og den indre motivasjon som kjennetegnes av iboende glede forsvinner (Deci & Ryan, 2002).

Den neste påstanden som går på idrettsaktiviteten og som viste seg at en del svarte helt eller delvis enig på var at de ikke lenger følte de mestret nivået på trening. Her svarte 11 av 34 gutter og 10 av 19 jenter dette. Dette kan igjen tyde på at treningshverdagen til utøverne er preget av å være prestasjonsklima. Når utøveren føler at han ikke mestrer nivået på trening, så vil en trener som vektlegger et prestasjonsklima ikke gi han like mye oppmerksomhet som det en trener som ville vektlagt et oppgaveklima hadde gjort (Ommundsen, 2009). Hadde det vært et oppgaveorientert klima som utøverne hadde fått utvikle seg i, så ville treneren jobbet slik at alle utøverne hadde fått oppleve mestring (ibid.). Dermed hadde kanskje også de som ikke har de beste ferdighetene fått oppleve at de kan gjøre det bra på fotballbanen, så lenge det tilpasses deres behov. I 2011 endret Norges fotballforbund på sine trenerkurs, de ønsket blant annet å holde flere i fotballen lenger, men også å forbedre utviklingen av unge fotballspillere. I boken ”Flest mulig – Best mulig – Lengst mulig: Den store barne- og ungdomsfotballboka” vises det til at differensiering er en lur måte å holde spillere i fotballen lenger, samtidig som alle får riktig utvikling ut fra deres nivå (Norges fotballforbund & Larsen, 2011). Boken sier at en tredelt løsning er gunstig, det vil si at når man for eksempel driver med innlæring av ferdigheter så bør spillere en tredjedel av tiden få øve med eller mot spillere de er bedre enn, en tredjedel av tiden med eller mot spillere de er på omtrent likt nivå med og en tredjedel av

tiden med eller mot spillere de er dårligere enn (ibid.). I dette tilfelle kan det da være at utøverne store deler av tiden har måttet øve med spillere de er antatt dårligere enn, dermed har de ofte følt at de ikke greier å henge med på nivået som er på treningene. Et oppgaveorientert klima kan stimulere de unges indre motivasjon (Ommundsen, 2009). Opplevd kompetanse er et av behovene for indre motivasjon og det er tydelig her at utøverne ikke opplever kompetanse nok til å ville drive med idrett (Deci & Ryan, 2002).

Den siste påstanden under kategorien idrettsaktiviteten og som viste seg å være avgjørende for at en del av respondentene sluttet på fotball var at det handlet bare om å vinne. 16 av 34 gutter og 7 av 19 jenter svarte helt eller delvis enig på denne påstanden. Det tyder igjen på at treneren har tilrettelagt for et prestasjonsorientert klima fremfor et oppgaveorientert klima. Trenere som legger til rette for et prestasjonsorientert klima setter det å vinne veldig høyt. De setter det å feile opp mot dårlig ferdigheter og evaluerer utøverne sine i full offentlighet (Ommundsen, 2009). Man kan derfor tenke seg at dersom en utøver gjør en svak prestasjon i en kamp hvor laget taper, så vil treneren kanskje gi den spilleren ”skylda” for tapet. Dette kan svekke denne utøverens opplevelse av kompetanse, noe som kan svekke den indre motivasjonen til utøveren (Deci & Ryan, 2002). En studie på unge utøvere i basketball, der utøverne skulle bedømme sin trener ut i fra både motivasjonsklima og resultater viste at de hadde svært positive erfaringer med trenere som la vekt på et oppgaveorientert klima og negative erfaringer med trenere som la vekt på et prestasjonsorientert klima. Når det gjelder resultatene til treneren, så viste forskningen at trenere som hadde gode resultater ble sett positivt på av utøverne på de punktene som går på faglig kunnskap og måten å lære bort på. Men resultatene fra forskningen viste at trenerens atferd hadde større betydning enn resultatene treneren kan skape med laget sitt hos sine utøvere. Altså det er viktigere med et godt motivasjonsklima enn gode resultater for utøverne (Cumming, Smoll, Smith & Grossbard, 2007).

Trenere som er prestasjonsorienterte er gjerne ute etter umiddelbar suksess (Ommundsen, 2009). Dette kan føre til at det snevre talentbegrepet blir gjeldende i deres valg når det kommer til uttak, lagsammensetting og slike ting. Som regel blir da de som er fysisk sterkest og ansett som best i ung alder prioritert, den relative alderseffekten kan da økes (Thompson, Barnsley & Battle, 2004). Med andre ord så vil da de som er født tidligst på året få klare fordeler da de ofte er mer fysisk utviklet enn de som er født senere på året.

5.2.3 Idrettens organisering

Den første påstanden som går på idrettens organisering som viste seg å utgjøre forskjell for en del når det kom til valget om å slutte på fotball var at det ble for seriøst. Det var 15 av 34 gutter og 8 av 19 jenter som svarte helt eller delvis enig på denne påstanden. Denne påstanden kan til en viss grad settes i sammenheng med påstanden som går på at det handlet bare om å vinne. Motivasjonsklimaet kan ha en viss faktor i denne påstanden, et prestasjonsklima innebærer som kjent at feiling gir liten aksept og at det blir sett på som mangel på ferdighet (Ommundsen, 2009). Dette kan ha skjedd for en del av de som svarte helt eller delvis enig på denne påstanden, dermed kan fotballen oppfattes som for seriøs fordi man får negative tilbakemeldinger dersom man gjør en feil. Men det er viktig å presisere at det ikke behøver å være sånn. Kanskje kan det være så enkelt at på det laget, som en del av de som sluttet og gjorde det fordi det ble for seriøst spilte på, økte antall treningsøkter i løpet av en uke fra 2 til 3. Dette kan da ha ført til at noen synes det ble en for seriøs satsning og valgte å slutte med fotball.

12 av 34 gutter og 8 av 19 jenter sier seg helt eller delvis enig i påstanden om at de sluttet med fotball fordi treneren kun fokuserte på de beste. Dette er et av kjennetegnene i et prestasjonsorientert klima (Ommundsen, 2009). De beste i ung alder er som jeg har vært inne på ofte de som er størst og sterkest, samt ofte eldst i sitt kull (Thompson, Barnsley & Battle, 2004). Treneren her har trolig hatt et veldig snevert syn på hva som er talent. Det kan tydes på at fokuset har ligget på hvem som er best der og da som kjennetegner nettopp det snevre talentbegrepet (Ommundsen, 2009). Med et sånt syn på talent sier får man sjeldent noe oversikt over fremtidig prestasjonsnivå og det fulle potensiale en utøver kan oppnå (ibid.). Trenerer som ser på talent med et snevert syn, mener ofte at talent er statisk, altså at enten er du god eller så er du ikke god og kan aldri bli det (ibid.). Dette kan være en av årsakene til at totalt 20 gutter og jenter har oppgitt at de sluttet fordi treneren kun fokuserte på de beste. De kan ha følt at treneren ikke så noe potensiale i dem og at det derfor ikke var noen vits for dem å fortsette med fotball. De faktorer som påvirker motivasjonen og viljen din til å utvikle ditt fulle potensiale er det som avgjør hvor god du kan bli og i hvor stor grad du får utnyttet talentet ditt. Disse faktorene kan teknikk, fysikk, interesse, treningsinnsats, motivasjon, mentalitet og en del andre ting (Abbott & Collins, 2004). Når en trener da kun fokuserer på de som er best på et gitt tidspunkt vil han se bort i fra de faktorene som går på interesse,

treningsinnsats, motivasjon og andre faktorer som man ikke fysisk kan se på fotballfeltet. Dermed vil nok gjerne de som ikke er fullt så gode føle seg forbigått til tross for at de kanskje har de faktorene som går på motivasjon, innsats på trening og så videre. Dette kan føre til at de ikke opplever at treneren ser på de som kompetente, noe som kan gå utover den indre motivasjonen (Deci & Ryan, 2002). Det at treneren kun fokuserer på de beste kan også føre til en splittelse i gruppen, der de som er noe dårligere ikke føler samme tilhørighet til laget som det de beste gjør, dette er også et av behovene som skaper indre motivasjon (Deci & Ryan, 2002). Den kan da svekkes enda mer.

Den siste påstanden som utgjorde en viss forskjell på hva en del ser på som årsak til at de sluttet på fotball var at treningene var kjedelige. 14 av 34 gutter og 4 av 19 jenter svarte helt eller delvis enig i dette. Her kommer autonomi inn i bildet. Mennesker liker å handle på egen fri vilje og rett og slett holde på med det som de syns er artig. Autonomi er et av behovene som bidrar til å skape indre motivasjon. Indre motivasjon kjennetegnes av en iboende glede til det som man holder på med (Deci & Ryan, 2002). Når treningene blir kjedelige, så er det trolig at denne iboende gleden forsvinner. Fortsetter man da med fotball, så vil man trolig oppleve at utøveren er identifisert regulert av ytre motivasjon. Det vil si at han driver med fotball av egen fri vilje, men han opplever det ikke som noe morsomt å drive med (ibid.). Trolig vil man da etter hvert slutte med fotball, ettersom det ikke gir noe tilbake til utøveren i form av glede eller belønninger.

6.0 Konklusjon

6.1 Årsaker til frafall

6.1.1 Livet utenfor idretten

Påstandene om at vennene deres sluttet på laget og at de ikke fikk nok tid til venner viste seg å utgjøre en forskjell for en del av mine respondenter når de tok valget om å slutte på fotball. Dette tyder på at utøverne er ytre eller amotiverte.

Påstanden om at respondentene sluttet på fotball for de fikk andre interesser og påstanden om at de sluttet fordi de heller ville drive med annen idrett var det også en del som svarte helt eller delvis enig på. Dette tyder også på ytre eller amotiverte utøvere.

6.1.2 Idrettsaktiviteten

En del respondenter svarte at de sluttet på fotball fordi det ikke var gøy lenger. Dette tyder på ytre eller amotivasjon hos utøverne samt at det kan være at motivasjonsklima på trening kjennetegnes av et prestasjonsklima.

Påstanden om at man sluttet på fotball fordi man følte man ikke mestret nivået på trening lenger viste seg også å være avgjørende for en del av mine respondenter. Dette tyder på at treningsmiljøet er preget av å være et prestasjonsklima. Samtidig kan det være at utøverne er ytre eller amotiverte for å drive med fotball.

Det viste seg å være avgjørende for en del av mine respondenter når de tok valget om å slutte med fotball at det kun handlet om å vinne. Dette betyr at de nok måtte være en del av et prestasjonsklima.

6.1.3 Idrettens organisering

En del av respondentene svarte at de sluttet på fotball fordi det ble for seriøst. Dette også tyder på at treneren la opp til et prestasjonsklima.

Den neste påstanden som utgjorde en forskjell blant de som sluttet på fotball var at de sluttet fordi treneren kun fokuserte på de beste. Det betyr nok igjen at han la opp til et prestasjonsklima og at han så på utøverne sine gjennom det snevre talentbegrepet.

Den siste påstanden som en del av respondentene svarte hadde en betydning for at de sluttet på fotball var at de gjorde det fordi treningene ble for kjedelige. Trolig ble disse utøverne identifisert regulert av ytre motivasjon, som til slutt gjorde at de sluttet.

6.2 Oppsummering

Idrettsaktiviteten var den av Seippels (2005) kategorier som ga flest påstander der mange av respondentene svarte at påstandene hadde en betydning på hvorfor de drev med fotball. Men her var det årsaker i samtlige av de fire kategoriene. En del av de påstandene som ble sett på årsaker til deltakelse i fotball blant mange av mine respondenter kjennetegnes av at utøverne er indre motivert for å drive med idrett, at treningsmiljøet er et oppgaveklime noe som gjør utøverne oppgaveorienterte.

Livet utenfor idretten ga flest påstander der mange av respondentene svarte at de påstanden hadde en betydning for deres valg om å slutte på fotball. Men det var også påstander på kategoriene idrettsaktiviteten og idrettens organisering også. På en del av påstandene som viste seg å utgjøre en forskjell på respondentenes valg om å slutte på fotball viste det seg at treningsmiljøet var preget av å være prestasjonsorientert. Utøverne viste seg også å være ytre eller amotiverte.

Ettersom vi også undersøkte årsaker til deltakelse i fotball, så kan dette settes i sammenheng. Mange av respondentene svarte at de spiller eller spilte fotball på grunn av årsaker som har med at de er indre motivert og at de er en del av et oppgaveklime og gjøre.

Referanseliste:

Alderman, B.L., Benham-Deal, T.B. & Jenkins, J.M. (2010). Change in parental influence on children's physical activity over time. *Journal of physical activity and health*, 7,60-67

Anderssen, S.A., Kolle, E., Steene-Johannessen, J., Ommundsen, Y. & Andersen, L.B. (2008). *Fysisk aktivitet blant barn og unge i Norge– En kartlegging av aktivitetsnivå og fysisk form hos 9-15 åringer* (Helsedirektoratet Rapport nr. 2, 2008). Oslo: Helsedirektoratet.

Butcher, J., Lindner, K.J., & Johns, D.P. (2002) Withdrawal from competitive youth sport: A retrospective Ten-year study. *Journal of sport behaviour*, 25, 145-163

Calvo, T.G., Cervello, E., Jimenez, R., Iglesias, D. & Moreno Murcia J.A. (2002). Using self-determination theory to explain sport persistence and dropout in adolescent athletes. *The spanish journal of psychology* 13, 677-684

Cumming, S.P, Smoll, F.L., Smith, R.E. & Grossbard, J.R. (2007). Is winning everything? The relative contributions of motivational climate and won-loss percentage in youth sports. *Journal of Applied sport psychology*, 19, 322-336

Deci, E. L. & Ryan, R. M. (2002). *Handbook of Self-Determination Research*. New York: University of Rochester Press.

Duda, J. L. & Treasure, D. C. (2010). Motivational processes and the facilitation of quality engagement in sport. Williams, J. M. (2010). *Applied Sport Psychology: Personal growth to peak performance* (6th utg., s. 59-80). New York: McGraw Hill.

Gould, D. (2010). Goal setting for peak performance. Williams, J. M. (2010). *Applied Sport Psychology: Personal growth to peak performance*. New York: McGraw Hill.

Halvorsen, K. (2008). *Å forske på samfunnet en innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Cappelen akademisk forlag

Norges fotballforbund & Larsen, Ø. (Red.). (2011). *Flest mulig – lengst mulig – best mulig: Den store barne- og ungdomsfotballboka*. Oslo: Akilles forlag

Norsk toppfotballsenter (2011). *Relativ alderseffekt - i hvor stor grad får vi utnyttet hele utvalget vårt?*[Powerpoint presentasjon] Norsk toppfotballsenter

Ommundsen, Y. (2009). Hvem er talentene, må vi spesialisere tidlig, og hva er en god trener?.
Johansen, B. T., Høigaard, R. & Fjeld, J. B. (2009). *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk* (s. 163-193). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Phillips, E., Davids, R., Guillet, K., Renshaw, I. & Portus M. (2010). Expert performance in sport and the dynamics of talent development. *Sports med*, 40, 271-283

Saotome, H., Harada, K. & Nakamura, Y. (2012). The Relationship between Change in Perceived Motivational Climate and Change in Goal Orientations among Japanese Ice Hockey Players. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 7, 81-89

Sarrazin, P., Vallerand, R., Guillet, E., Pelletier, L. & Cury F. (2002). Motivation and dropouts in female handballers: a 21-month prospective study. *European journal of social psychology*, 32, 395-418

Seippel, Ø. (2005). *Orker ikke, gidder ikke, passer ikke? Om frafallet i norsk idrett*. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Skorilidis, E.K., Gavrilidis, A., Charitou, S. & Asonitou, K. (2003). Comparison of sport achievement orientation of male professional, amateur, and wheelchair basketball athletes. *Perceptual and motor skills*, 97, 483-490.

Smith, A.L., Ullrich-French, S., Walker II, E. & Hurley, K.S. (2006). Peer relationship profiles and motivation in youth sport. *Journal of sport and exercise psycholgy*, 28, 362-382

Sosial- og helsedirektoratet. (2005). *Sosial- og helsedirektoratets handlingsplan mot sosiale ulikheter i helse: Gradientutfordringen*. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet.

Standage, M., Burke, S., Gammage, K., Gillison, F., Kaye, M., Lonsdale, C..., Zakrajsek, R. (2010). Low Achievement Motivation? Highlight Having Fun!, 32, 127-128

Thompson, A., Barnsley, R. & Battle, J. (2004). The relative age effect and the development of self-esteem. *Educational research*, 46, 313-320

Trenz, R. C. & Zusho A. (2011). Competitive swimmers' perception of motivational climate and their personal achievement goal. *International journal of sport science and coaching*, 6, 433-445

Van de Pol, P.K.C., Kavussanu, M. & Ring, C. (2010). Goal orientations, perceived motivational climate, and motivational outcomes in football: A comparison between training and competition contexts. *Psychology of sport and exercise*, 13, 491-499

Vedlegg

Vedlegg 1: Søknad valgt ungdomsskole

Rune Haavelmoen
Kristenbrøtveien 7
3550 Gol

Elverum, Dato: 10.03.2011

VEDRØRENDE INTERVJU TIL FORSKNINGSOPPGAVEN:

”Årsak til frafall i fotball blant 9. og 10. Klasseelever”

Jeg, Rune Haavelmoen, er student ved Bachelor i idrett ved Høgskolen i Hedmark, Institutt for idrettsfag på Elverum. Som en del av tredje studieår er studentene pålagt å skrive en oppgave innen forskning og utviklingsarbeid rettet mot kroppsøving i skolen/den frivillige idretten.

Jeg har valgt å skrive en oppgave om årsaker til frafall i fotball blant 9. og 10. Klasseelever. Jeg har valgt dette fordi jeg ønsker som fremtidig trener i fotballen om jeg på noen som helst måte kan påvirke barn og unge i riktig vei når det kommer til å fortsette med fotball. Jeg ønsker også i denne anledning å se om det er noen teorier som er mer effektive enn andre for at unge spillere skal fortsette med fotball. I denne anledning ønsker jeg å kunne gjennomføre en kvantitativ metode, altså en spørreundersøkelse blant samtlige 9. og 10. Klasseelever ved [REDACTED].

Jeg har vært i kontakt med [REDACTED] hvor jeg har informert rektor om oppgavens innhold og formål, og rektor [REDACTED] har gitt meg tillatelse til å gjennomføre undersøkelsen. Denne søknaden er skrevet generelt og vil bli tildelt de aktuelle elever og deres foreldre/foresatte som kan være aktuelle til å delta. Oppgaven vil være anonym og kan på ingen måte rettes tilbake til skolen eller deres elever. Verken elevens navn eller skole skal kunne gjenkjennes av hensyn til personvernet. Data vil bli behandlet konfidensielt og i henhold til NSDs regler.

Det understrekes også at deltakelse i prosjektet er frivillig. Deltakerne kan trekke seg når som helst underveis i prosjektet og samtidig få allerede registrerte opplysninger om seg slettet.

Håper på positivt svar!

Vennlig hilsen

Rune Haavelmoen

Vedlegg 2: Samtykkeerklæring fra valgt skole

[REDACTED]

30.04.12

Viser til telefonsamtale med Rune Håvelmoen 8.mars 2012.

Rune Håvelmoen har i samband med sine studie innan idrett fått samtykke til å l å gjennomføre ei undersøking her ved [REDACTED], med elevar på 9. og 10. trinn.

Venleg helsing

[REDACTED]

Rektor

Vedlegg 3: Spørreundersøkelse

Hei!

Jeg heter Rune Haavelmoen og jeg er student ved høgskolen i Hedmark, på Elverum. Her studerer jeg bachelor i idrett med spesialisering i trenerrollen. Ettersom det er mitt siste år i denne utdannelsen, skal jeg skrive en bacheloroppgave. Denne skal omhandle deltakelse i fotball. Målet med oppgaven er å finne noen klare trekk på hvorfor barn og unge velger å fortsette med fotball eller slutte med fotball. I den forbindelse trenger jeg din hjelp! Jeg håper du har lyst til å ta deg tid til å svare på noen spørsmål. Så sant du har spilt eller spiller aktivt fotball fortsatt skal alle spørsmålene besvares. Dersom du aldri har spilt fotball er det kun de 5 første spørsmålene som skal besvares. Dersom du lurer på noe, så ikke nøl med å ta kontakt med meg!

Takk for at du tar deg tid til å svare på spørsmålene!

Mvh.

Rune Haavelmoen

Spørreskjema:

1. Er du gutt eller jente? Gutt Jente
2. Hvor gammel er du? år
3. hvilken måned er du født i? _____
4. Spiller du fotball? Ja Nei
5. Har du spilt fotball? Ja Nei

Dersom du har svart nei på både spørsmål 4 og 5 kan du legge fra deg pennen, takk for din deltagelse.

Jeg spiller/spilte fotball fordi:

Du skal sette et kryss på alle påstandene. Du setter kryss på den som passer for deg. Eksempel helt enig på «fotball er gøy»

	Påstand	Helt Enig	Delvis Enig	Verken enig el. Uenig	Delvis Uenig	Helt Uenig
1	Fotball er gøy.					
2	Å være med venner.					
3	Gode treningsforhold.					
4	Flinke trenere.					
5	For å holde meg i form.					
6	Gode spillere på laget.					
7	Jeg får spille mye					
8	Jeg føler at jeg er bedre enn de andre på laget.					
9.	Jeg vil bli proff.					

10	Foreldrene mine vil at jeg skal spille.					
11	Liker å spille fotballkamper.					
12	Liker å vinne.					
13	Det er god garderobekultur.					
14	Jeg føler at jeg får til nye ting som finter og lignende					
15	Jeg utvikler meg som spiller.					
16	Jeg deltar i planleggingen av treningene					
17	Treneren tar hensyn til mine ønsker i forhold til treningene					
18	Det er mye konkurranse på trening					

19	Det er lite konkurranse på trening					
20	Det er gøy å spille på lag					
21	Laget samarbeider bra					
22	Jeg liker å være bedre enn andre					
23	Jeg liker å få premier/diplomer					
24	Jeg liker å samarbeide med andre					
25	Jeg føler meg som en del av laget					

A. Her kan du skrive andre grunner enn de som er nevnt over for hvorfor du spiller/spilte fotball.

--

Jeg sluttet på fotball fordi?

Dere skal sette et kryss på alle påstandene. Som stemmer for deg.

	Påstand	Helt Enig	Delvis Enig	Verken enig el. Uenig	Delvis uenig	Helt Uenig
1	Var ikke gøy spille lenger.					
2	Fikk ikke nok tid til venner.					
3	Fikk andre interesser.					
4	Ville drive med en annen idrett.					
5	Ble skadet.					
6	Fikk ikke tid til hjemmelekse					

7	Måtte velge mellom fotball og en annen idrett.					
8	Foreldrene mine syntes det var for dyrt.					
9	Vennene mine sluttet på laget.					
10	Fikk ikke spille på samme lag som vennene mine.					
11	Foreldrene mine ville at jeg skulle slutte.					
12	Fikk andre venner som ikke spilte fotball.					
13	Det ble for seriøst.					
14	Det ble for useriøst.					
15	Jeg likte ikke treneren.					

16	Treneren fokuserte bare på de beste.					
17	Treningene var kjedelige.					
18	Likte ikke lagkameraterne mine.					
19	Det ble for lange reiser til bortekamper.					
20	Det var for mye trening.					
21	Jeg følte at jeg ikke var best på laget lenge.					
22	Jeg følte at jeg ikke mestret nivået på treninger.					
23	Treneren tok ikke hensyn til mine ønsker på trening.					

24	Det var lite samarbeid på trening					
25	Det handlet bare om å vinne.					
26	Jeg følte at jeg ikke ble noe flinkere					
27	Det var ikke viktig å vinne					
28	Det var ikke noe lag i min aldersklasse					

B. Her kan du skrive andre grunner enn de som er nevnt over til at du sluttet på fotball.

C. Hvor gammel var du når du sluttet på fotball?

D. Driver du med andre idretter? Nevn hvilke.

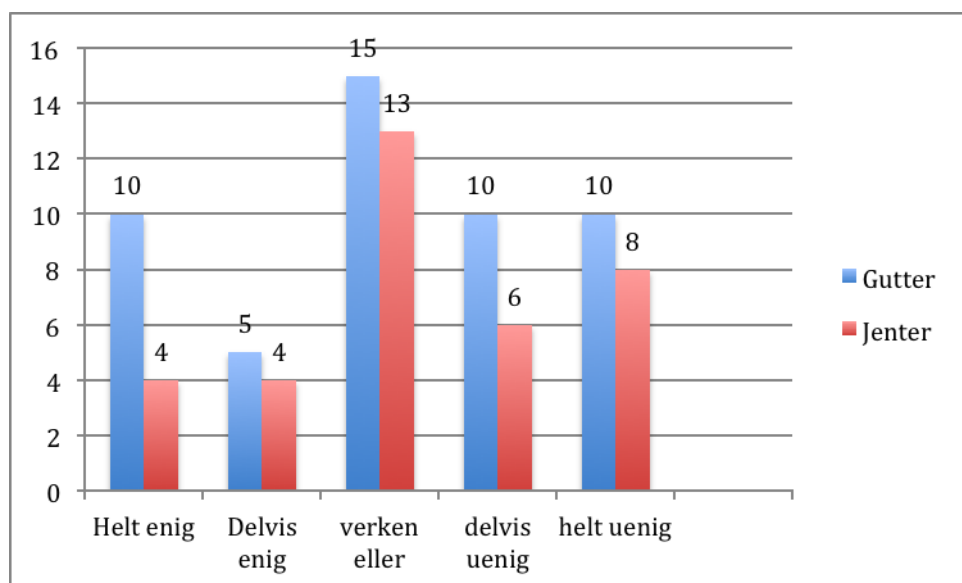
Takk for din deltagelse, den har vært til stor hjelp.

Vedlegg 4: Samtlige resultater

Årsaker til deltagelse

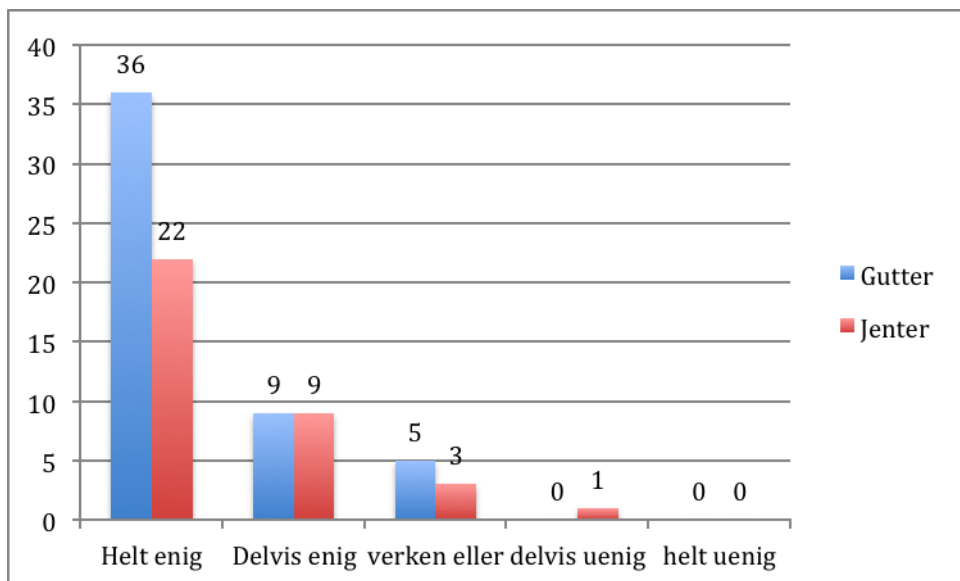
Sosial bakgrunn

Foreldrene mine vil at jeg skal spille

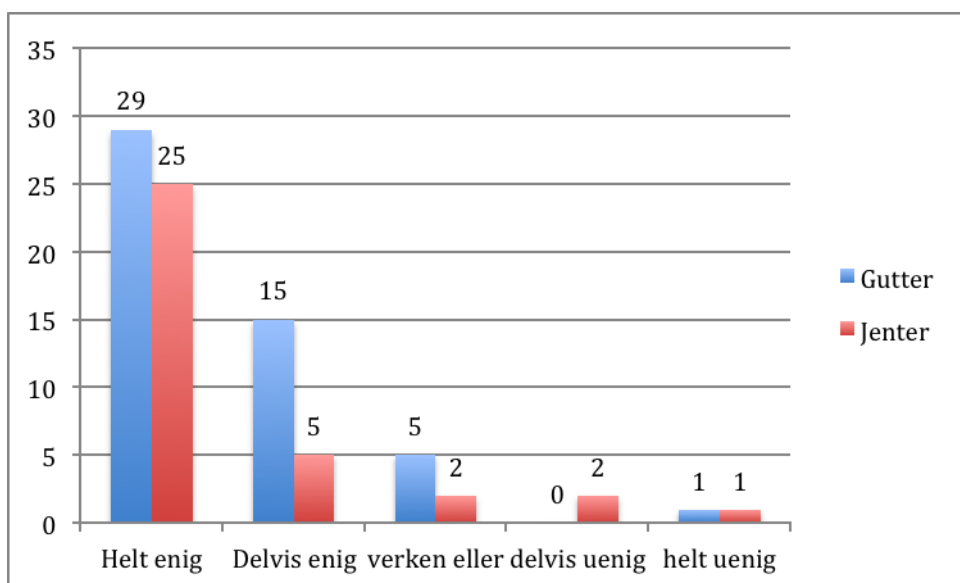

Livet utenfor idretten

Å være med venner

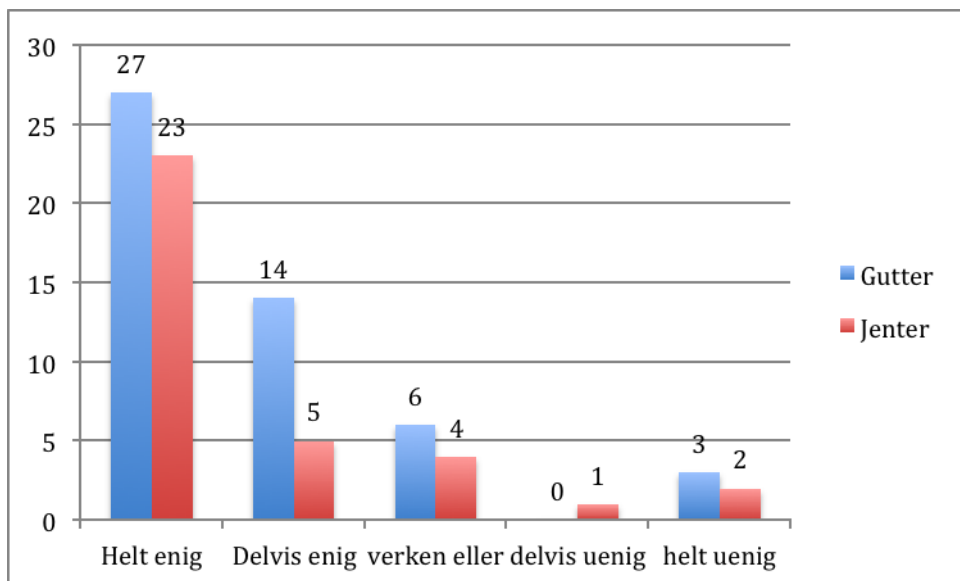

For å holde meg i form

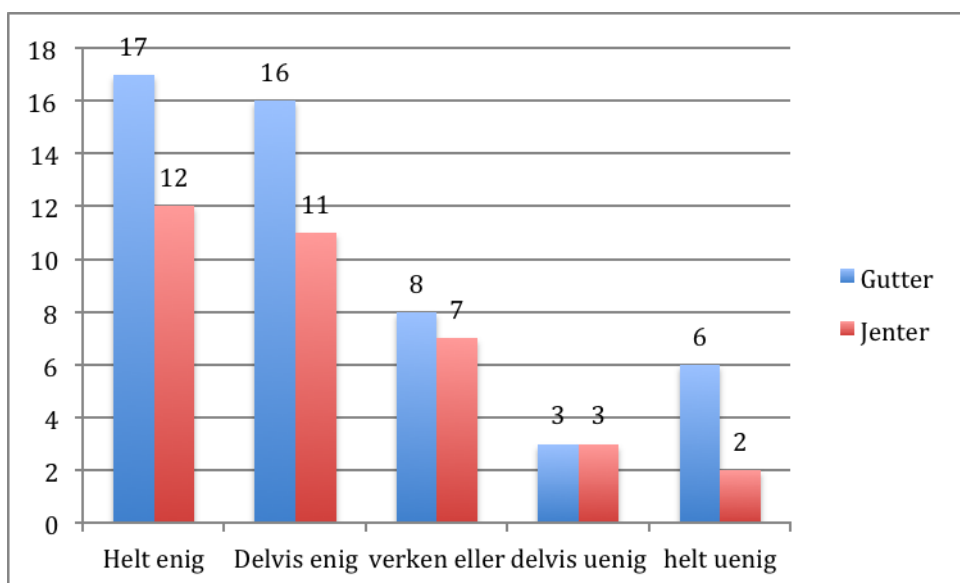

Idrettsaktiviteten

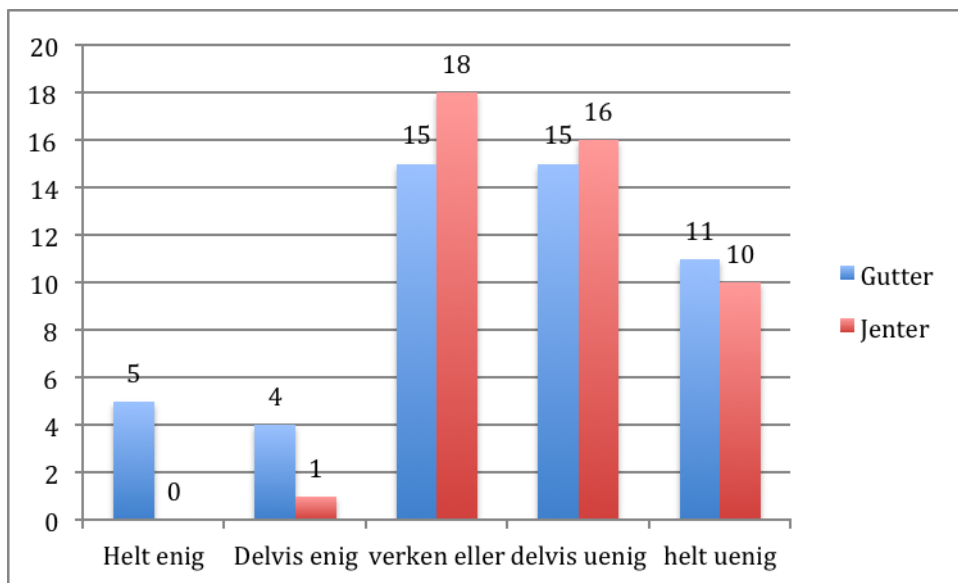
Fotball er gøy

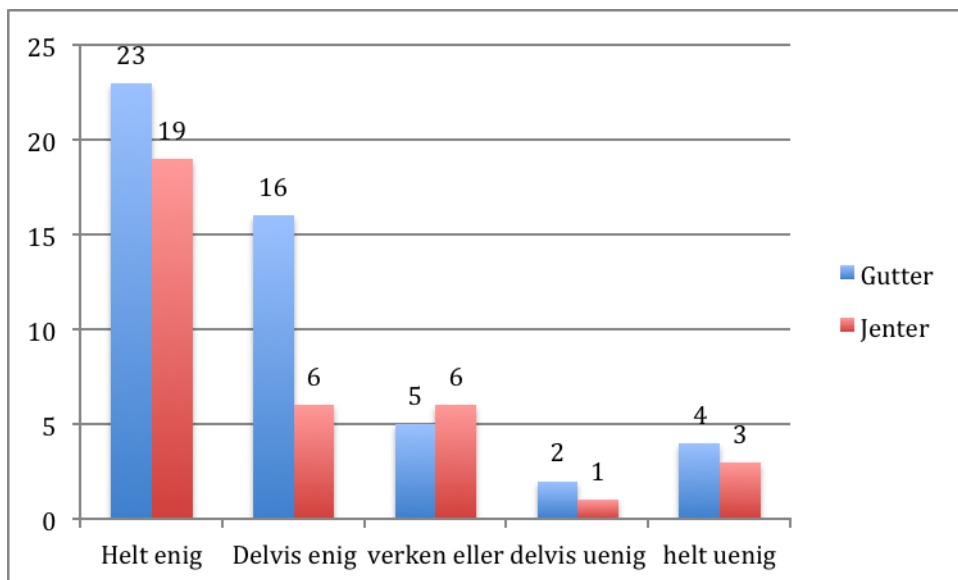
Jeg får spille mye

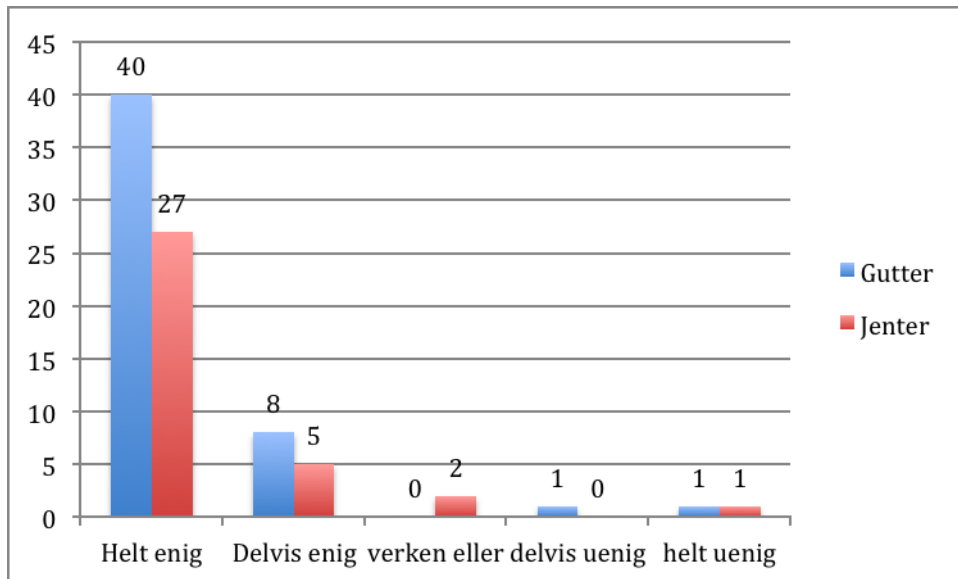
Jeg føler at jeg er bedre enn de andre på laget

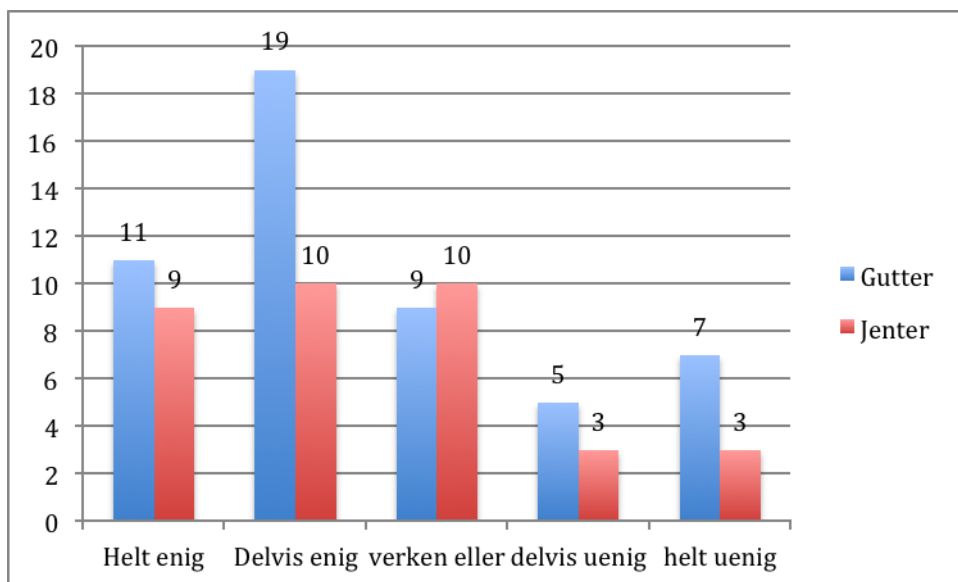
Liker å spille fotballkamper

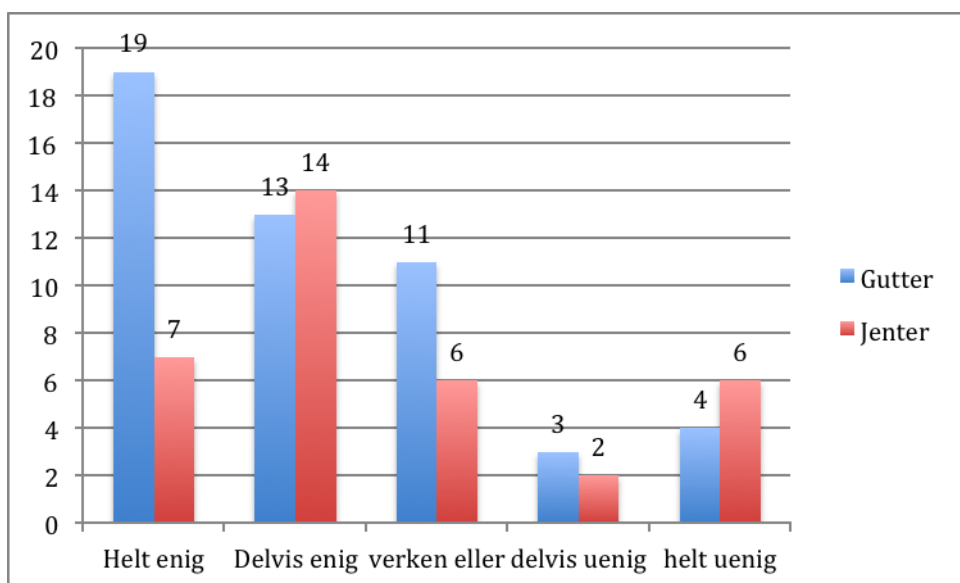
Liker å vinne

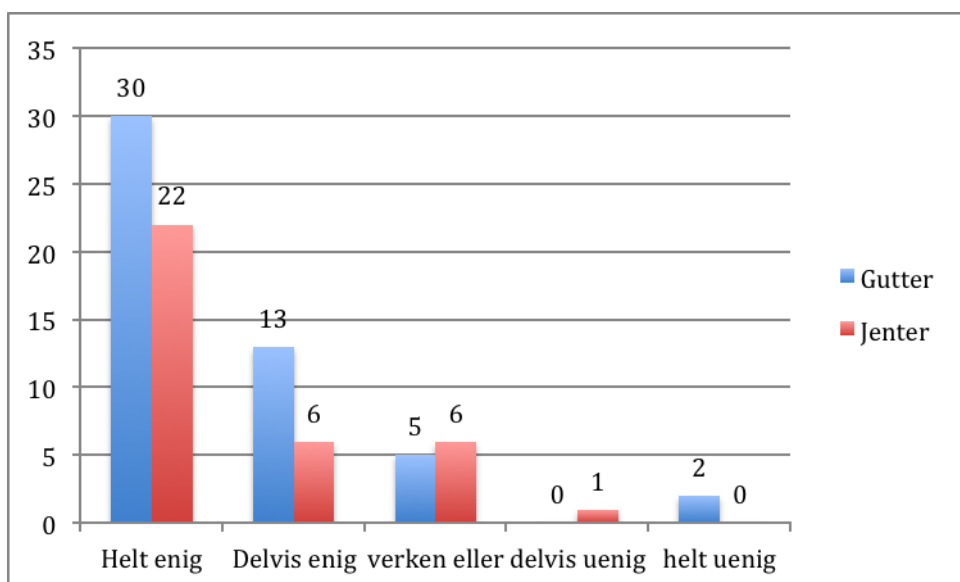
Jeg føler at jeg får til nye ting som finter og lignende

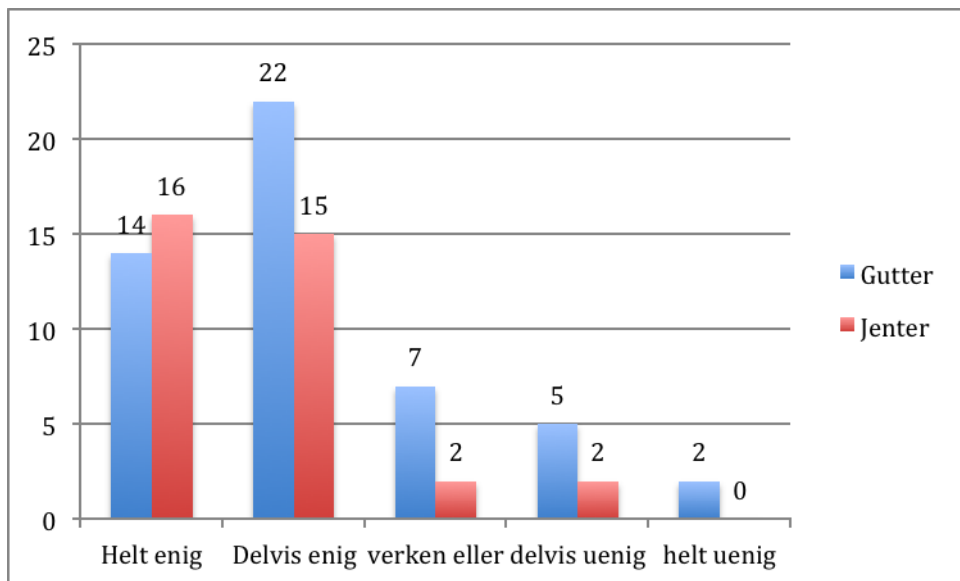
Jeg utvikler meg som spiller

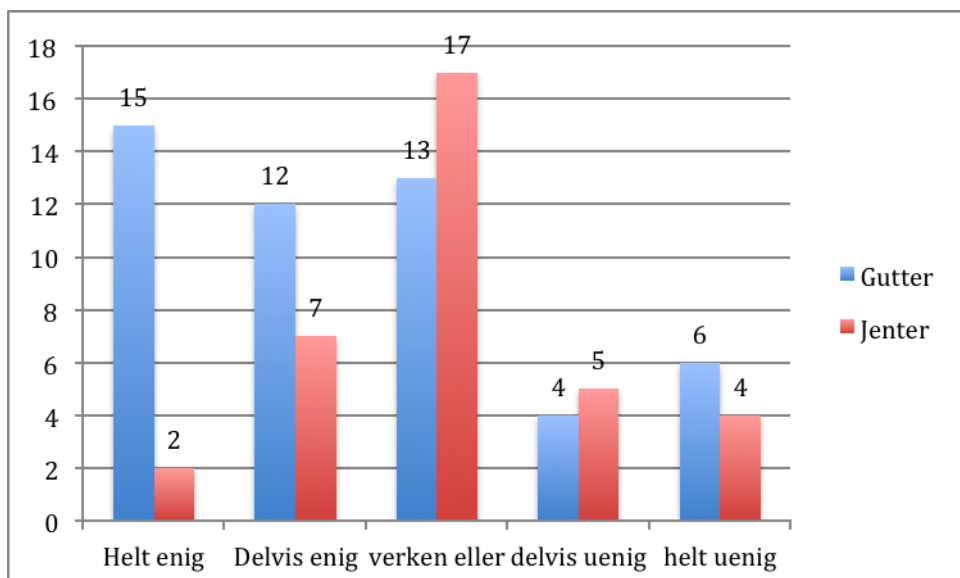
Det er gøy å spille på lag

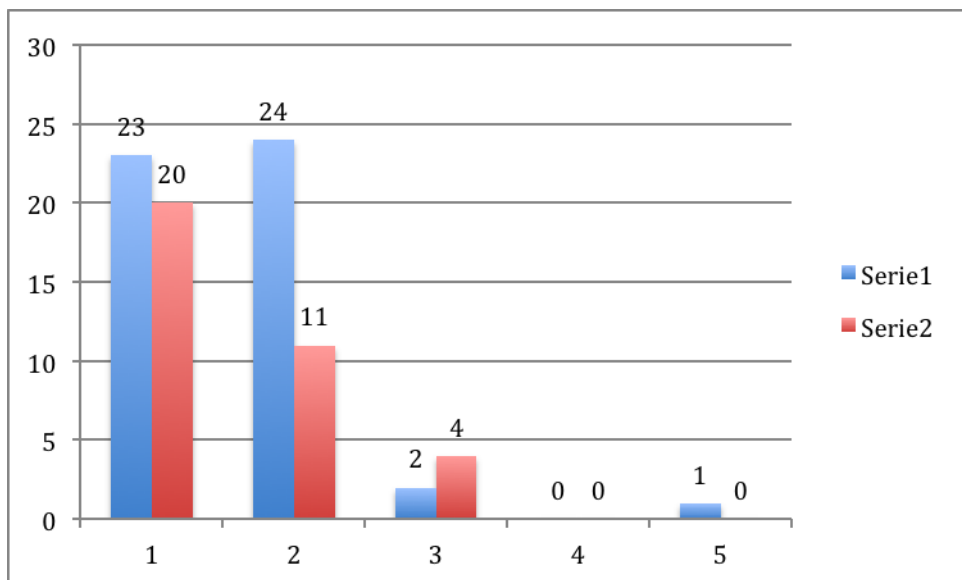
Laget samarbeider bra

Jeg liker å være bedre enn andre

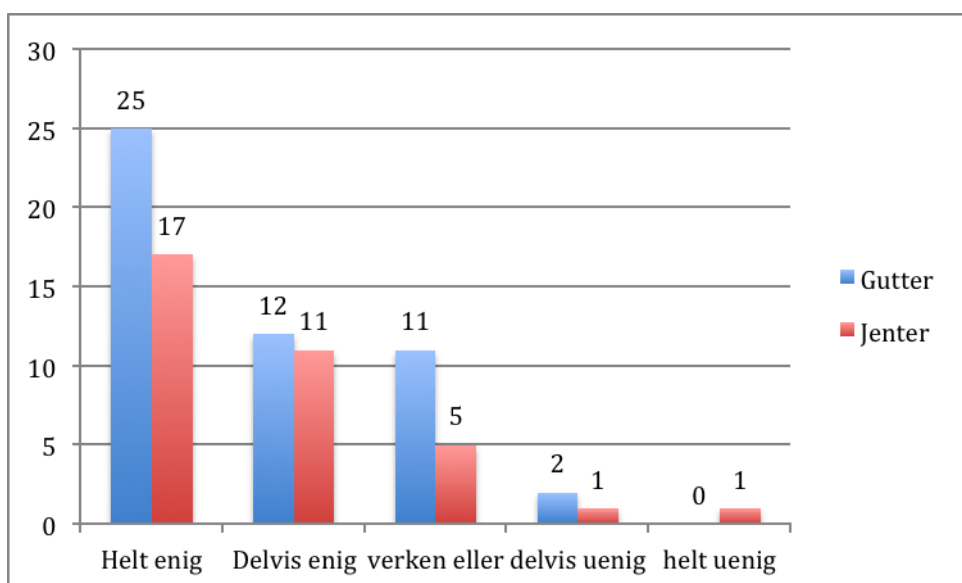

Jeg liker å samarbeide med andre

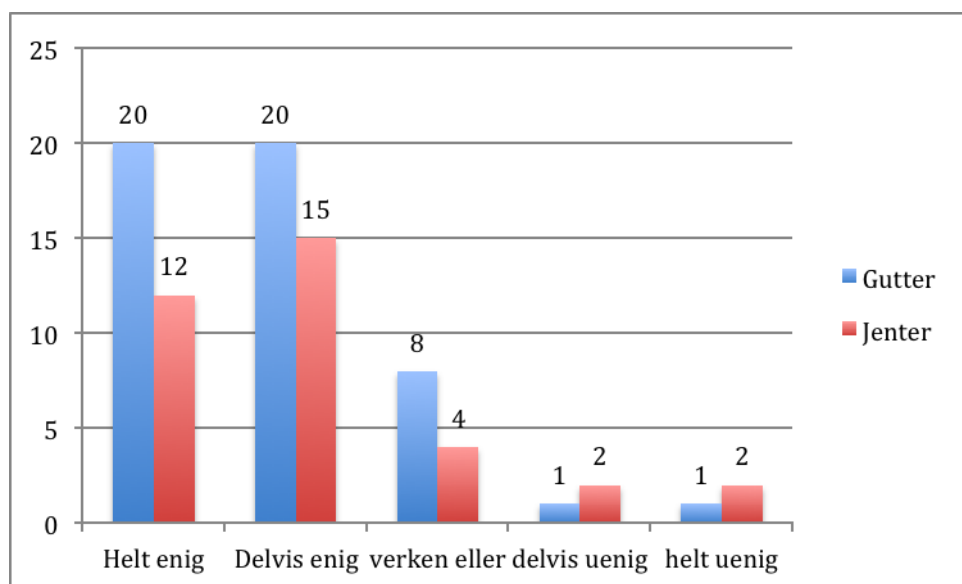

Idrettens organisering

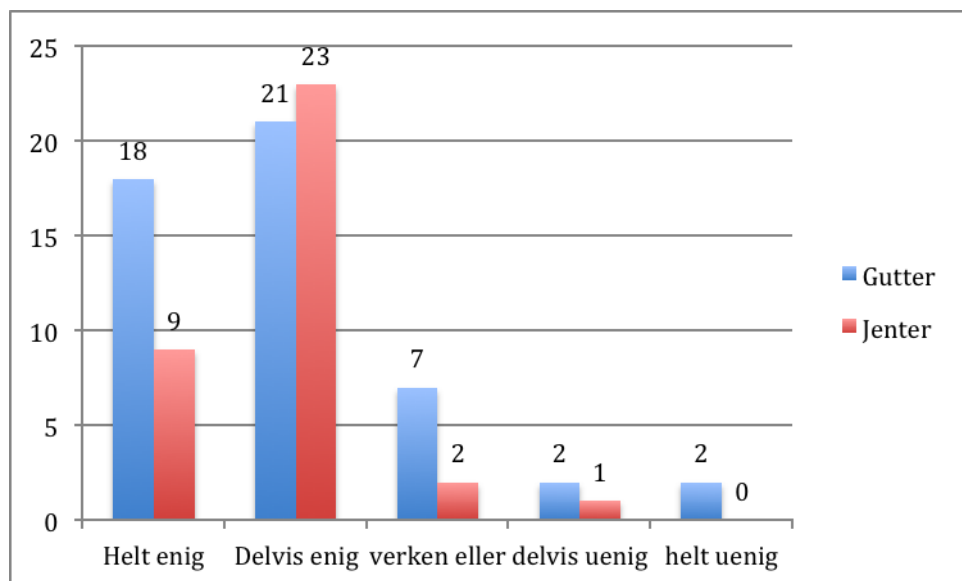
Gode treningsforhold

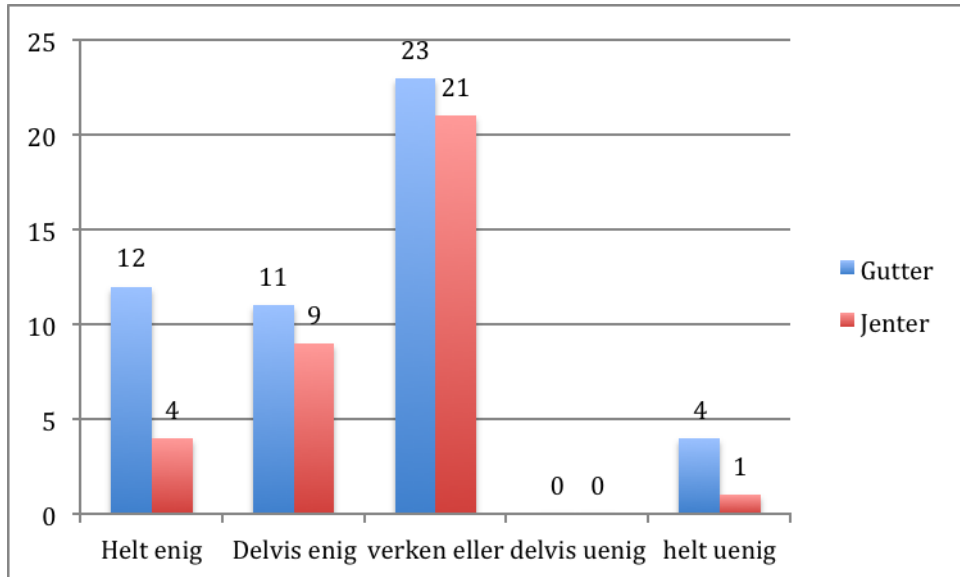
Flinke trenere

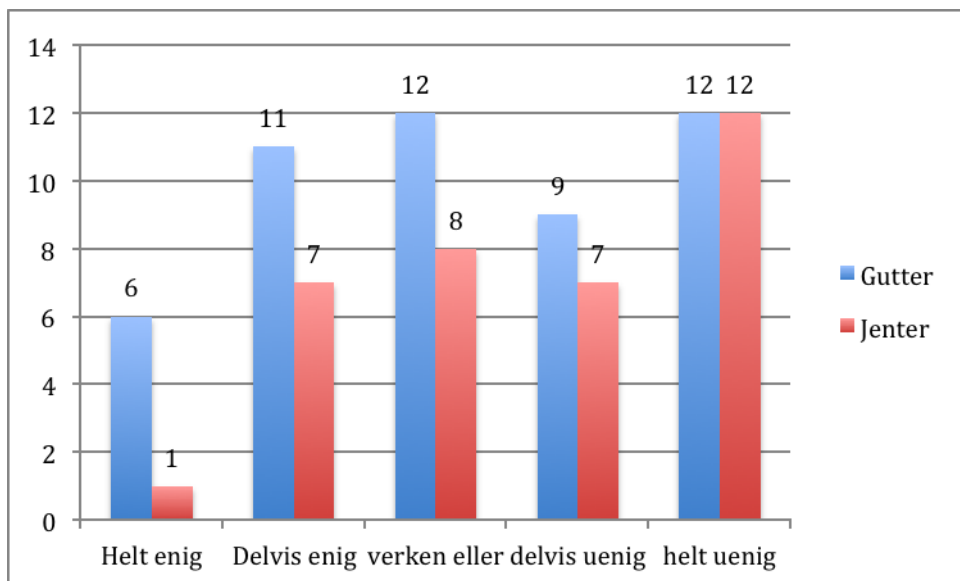
Gode spillere på laget

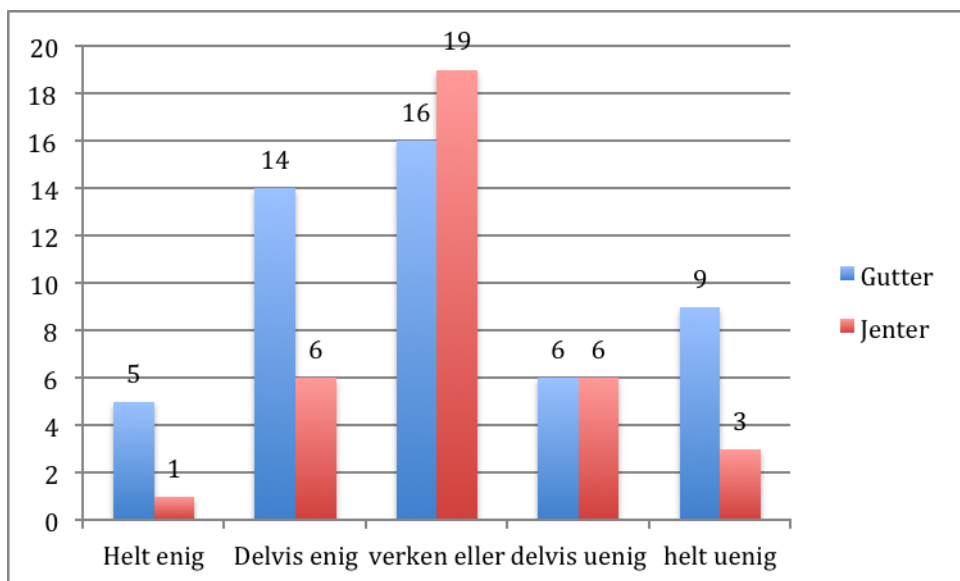
God garderobekultur

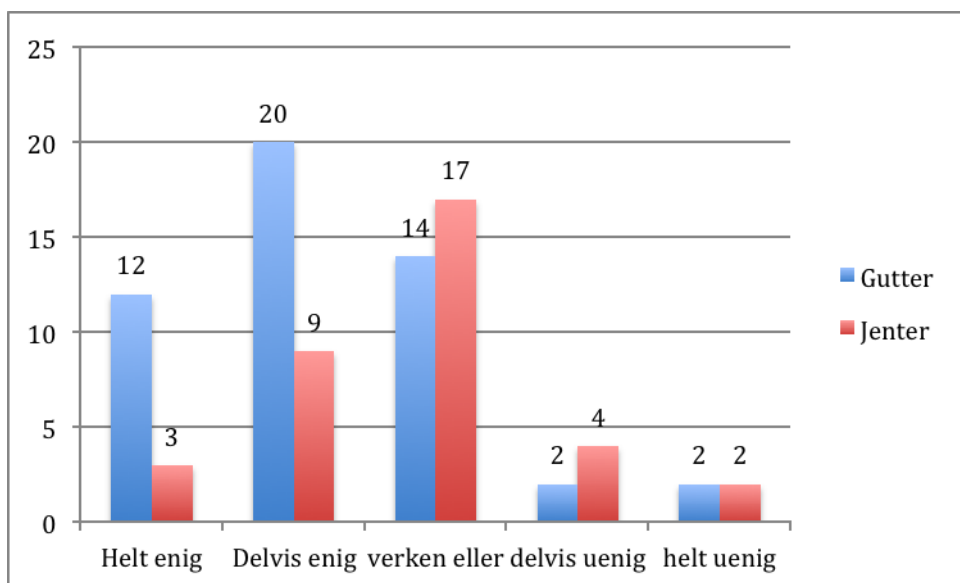
Jeg deltar i planleggingen av treningene

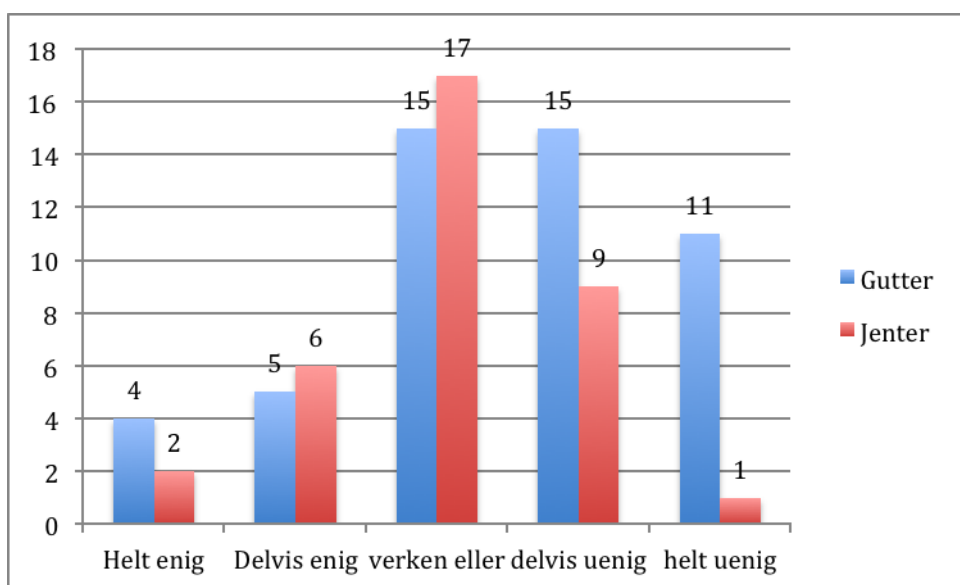
Treneren tar hensyn til mine ønsker i forhold til treningene

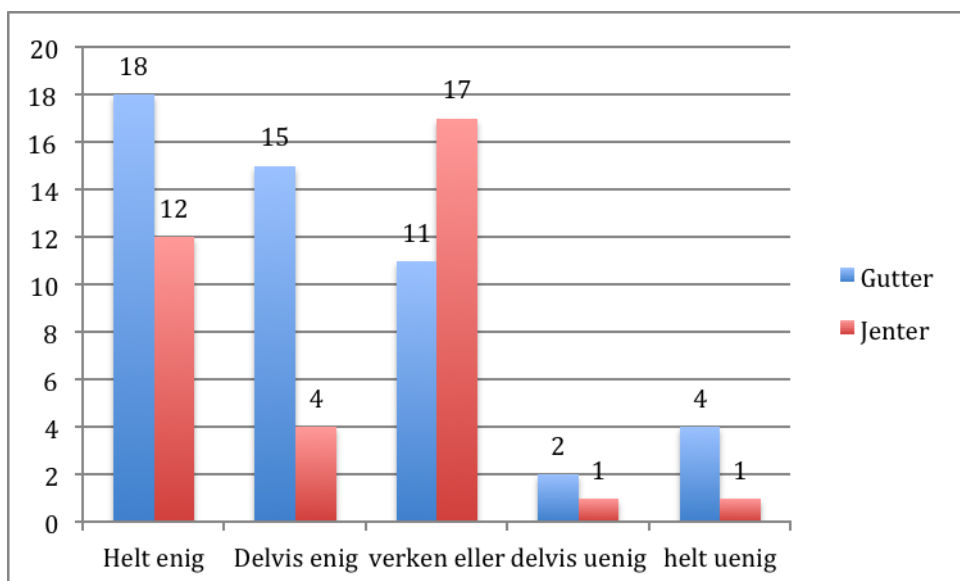
Det er mye konkurranse på trening

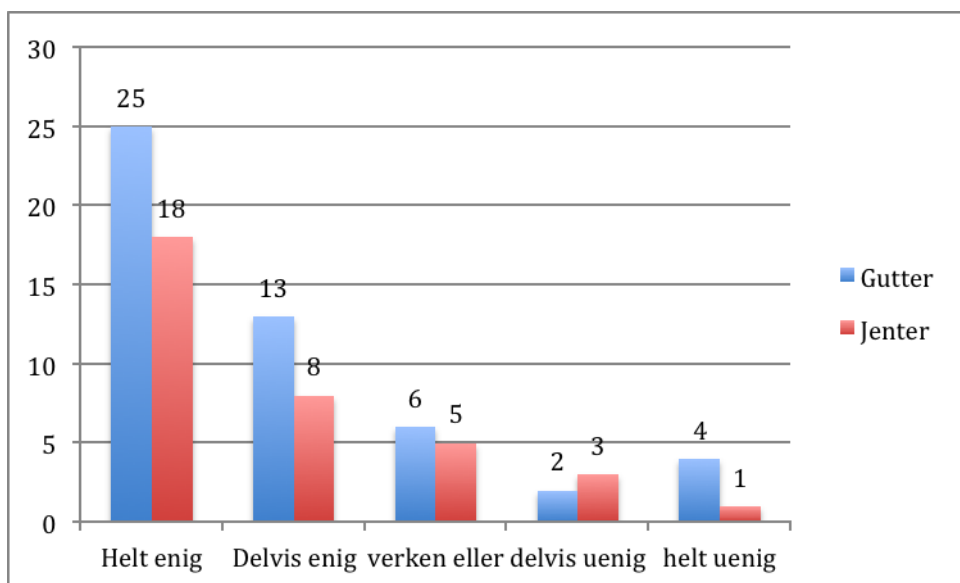
Det er lite konkurranse på trening

Jeg liker å få premier/diplomer

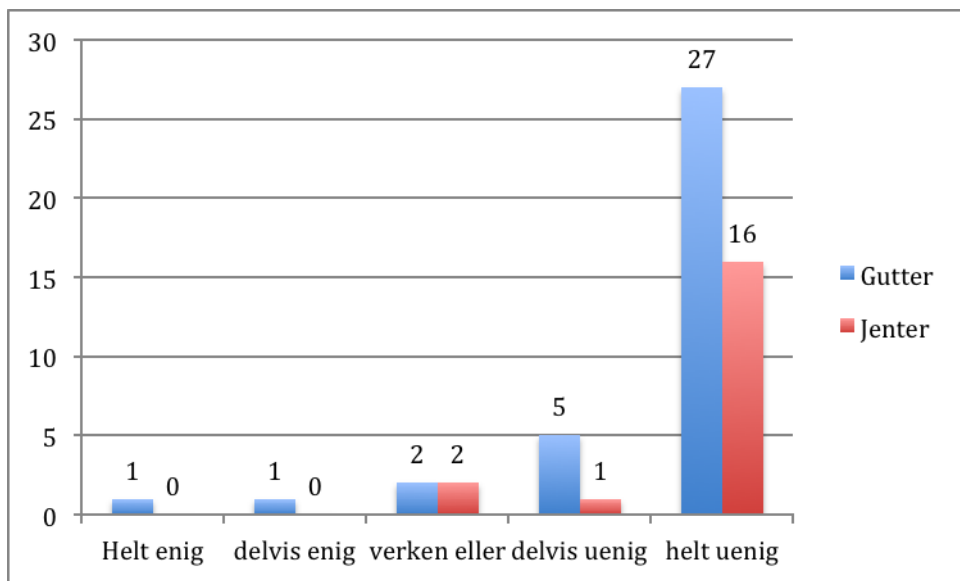
Jeg føler meg som en del av laget

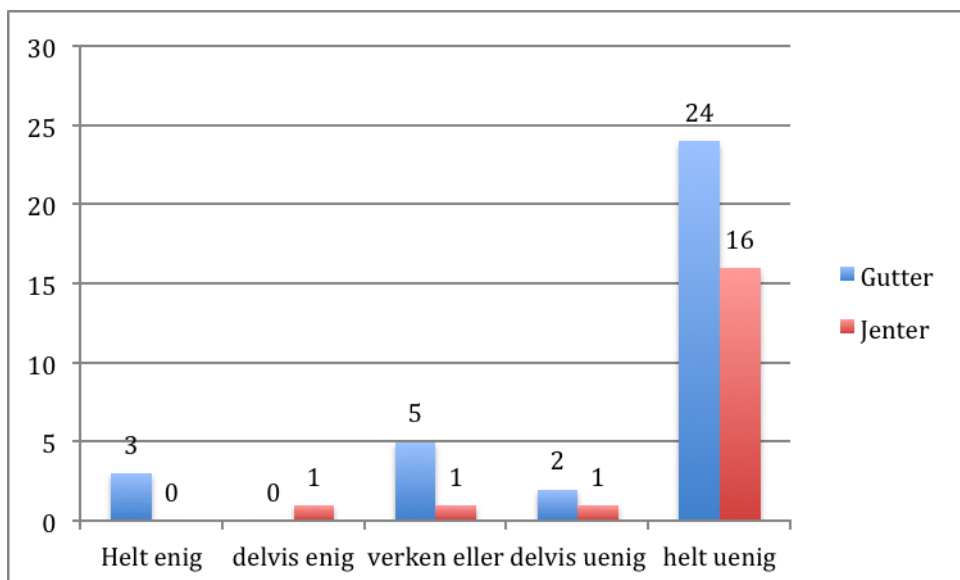
Årsaker til frafall

Sosial bakgrunn

Foreldrene mine synes det var for dyrt

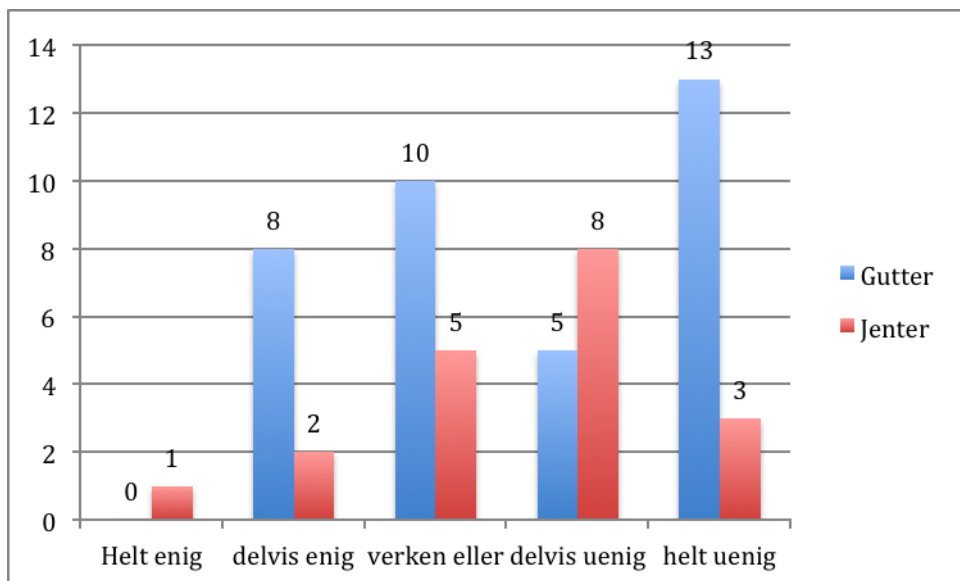

Foreldrene mine ville at jeg skulle slutte

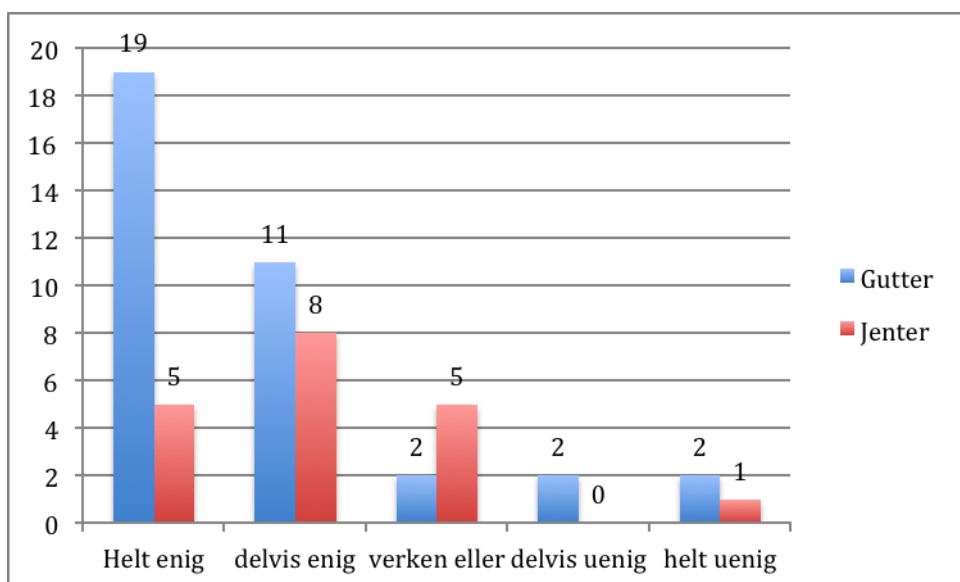

Livet utenfor idretten

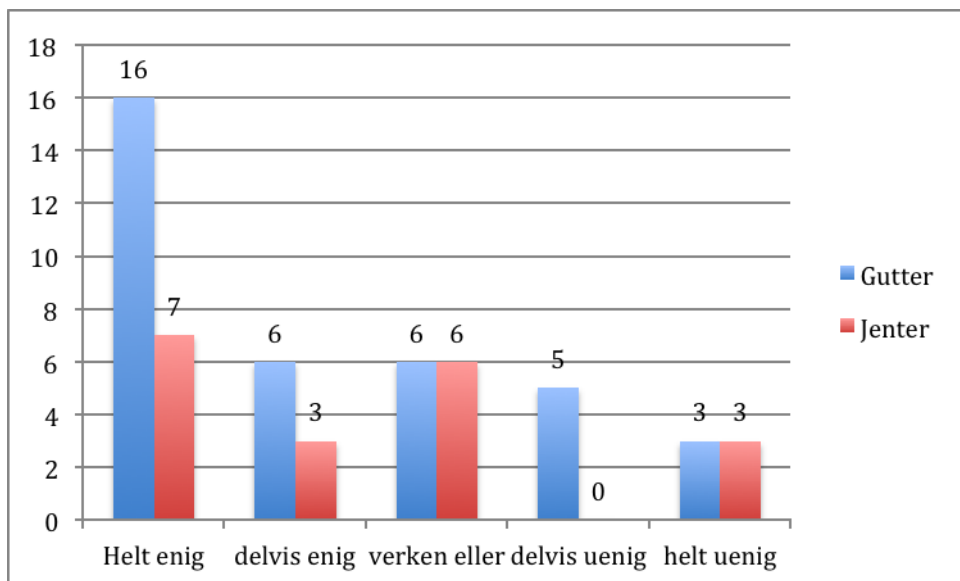
Fikk ikke nok tid til venner brukes

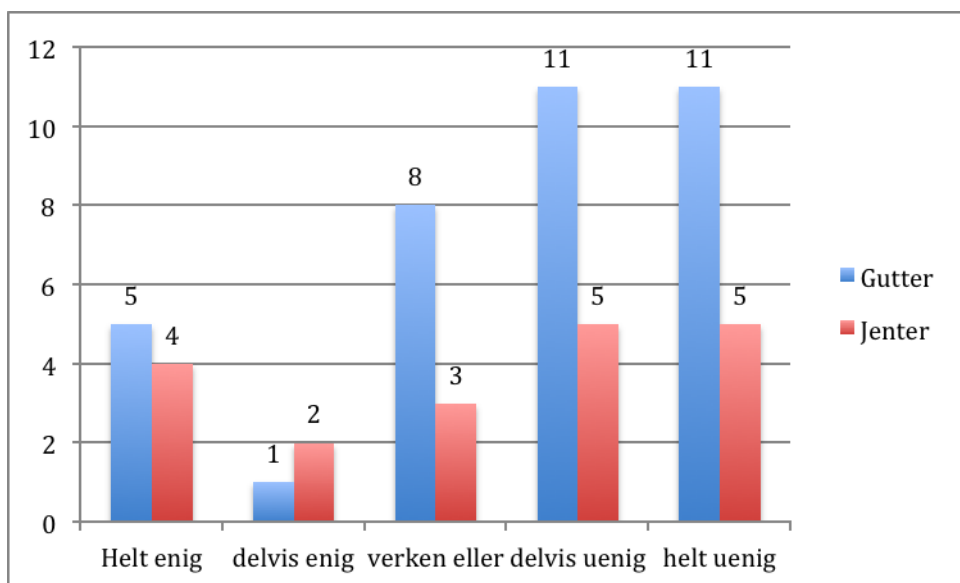
Fikk andre interesser

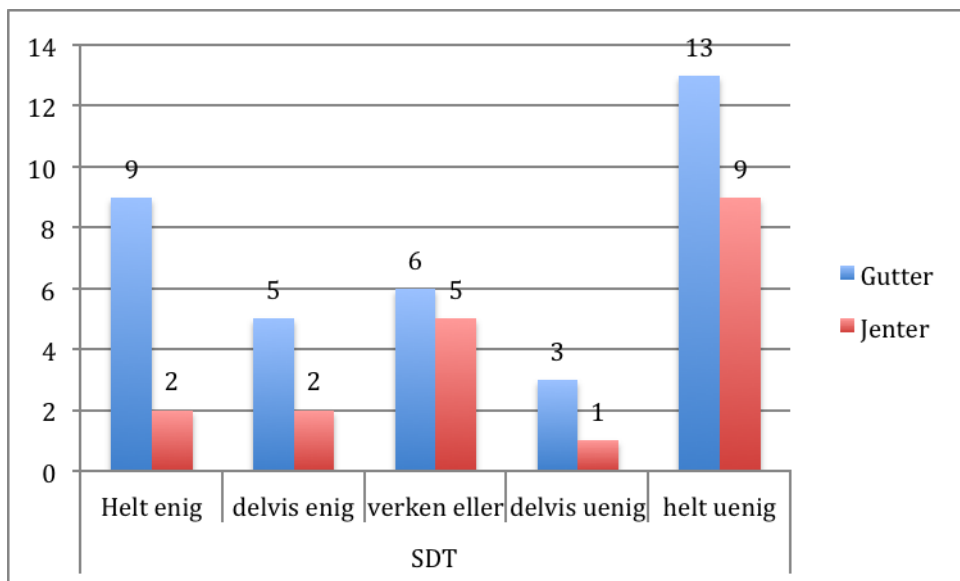
Ville drive med en annen idrett

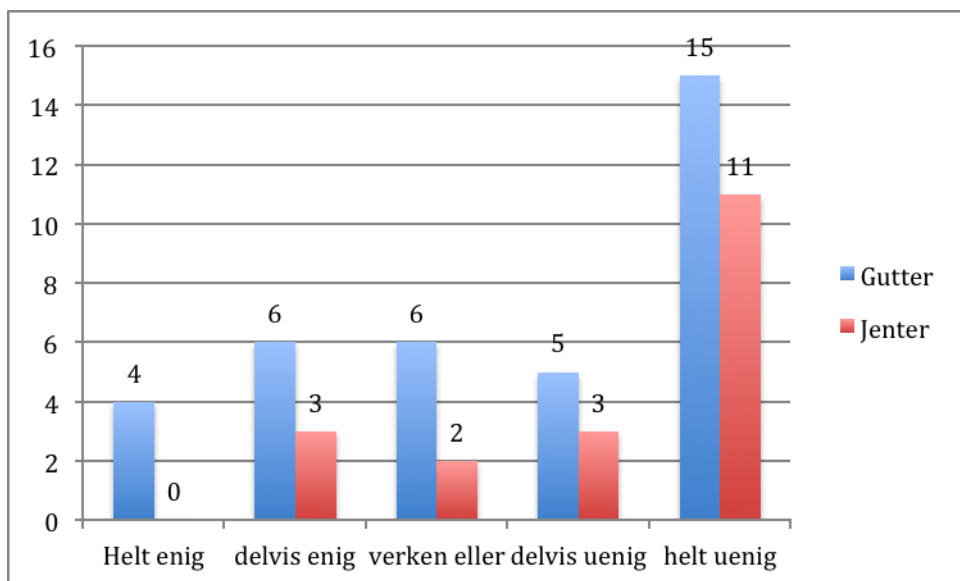
Fikk ikke tid til hjemmelekser

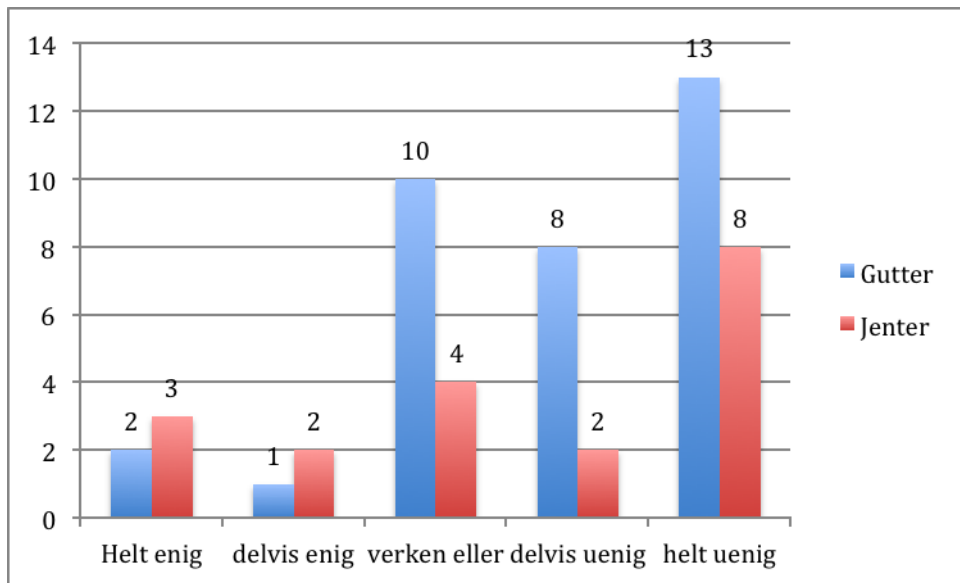
Måtte velge mellom fotball og en annen idrett

Vennene mine sluttet på laget

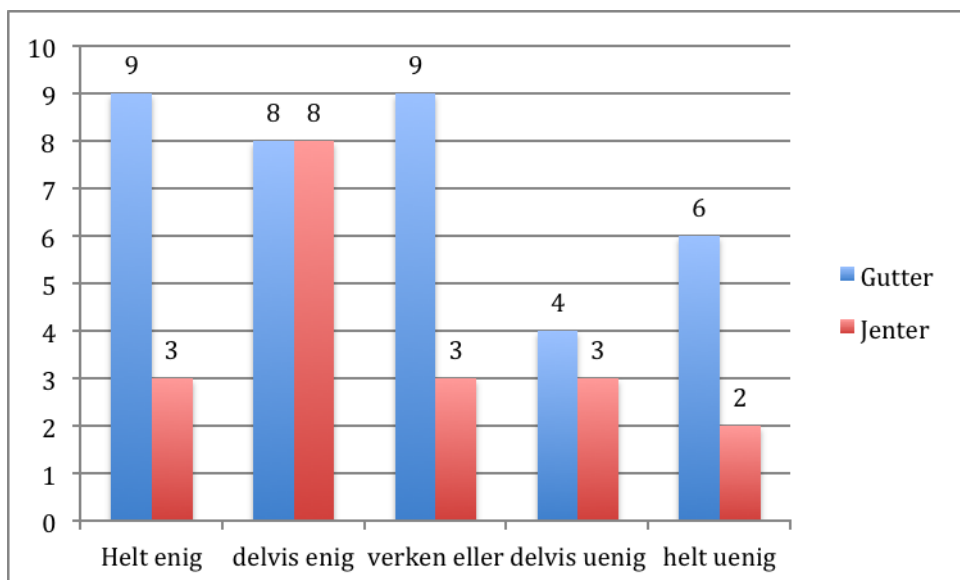

Fikk andre venner som ikke spilte fotball

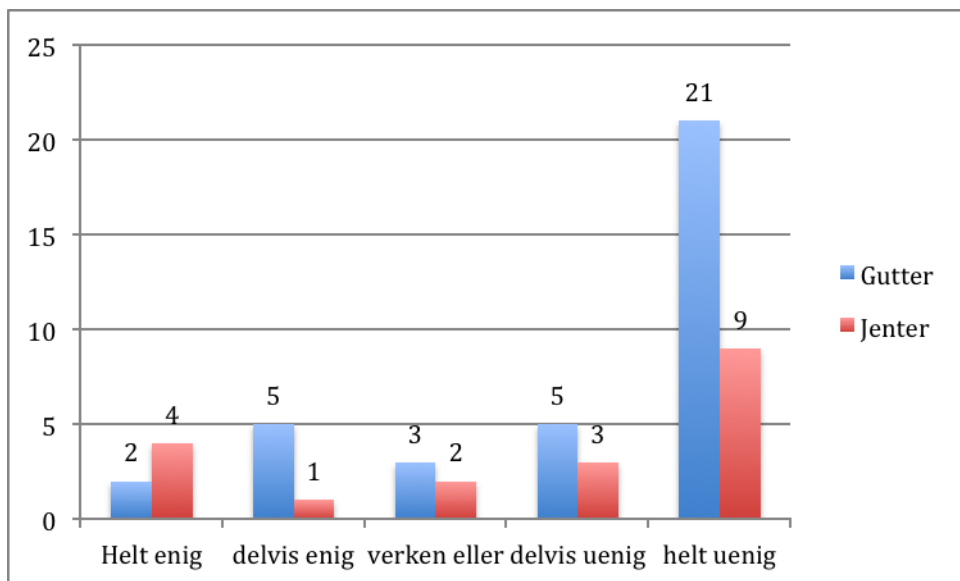

Idrettsaktiviteten

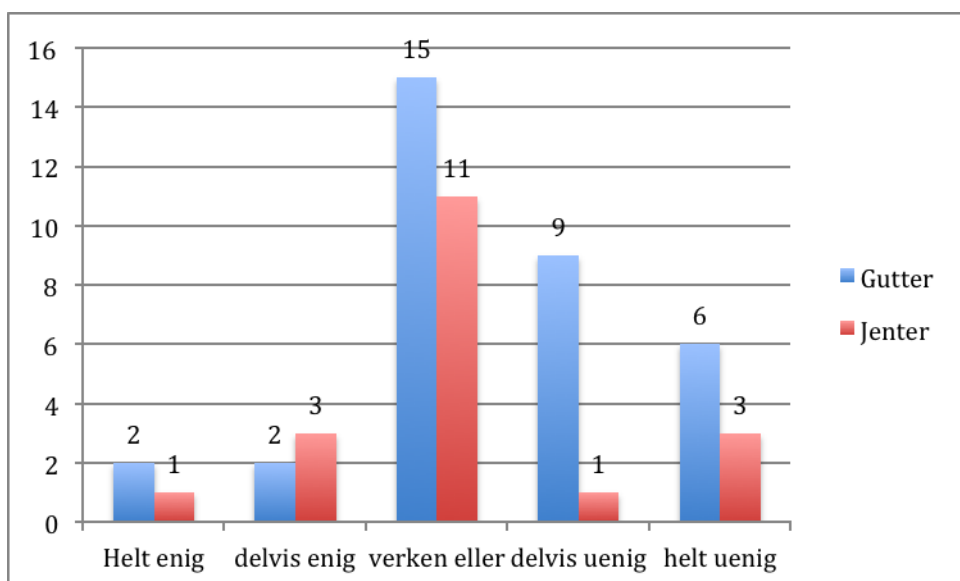
Var ikke gøy å spille lenger (SDT/Motivasjonsklima)

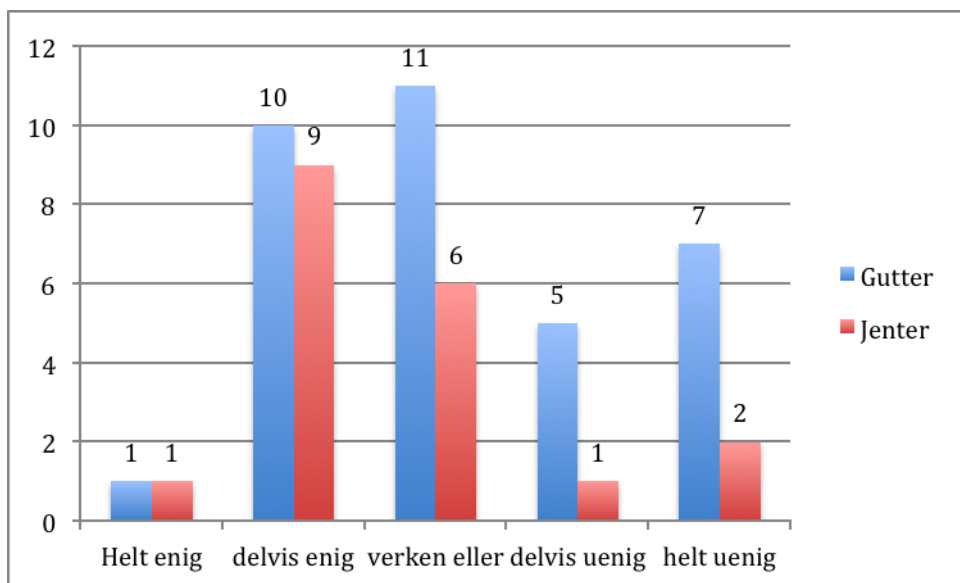
Ble skadet

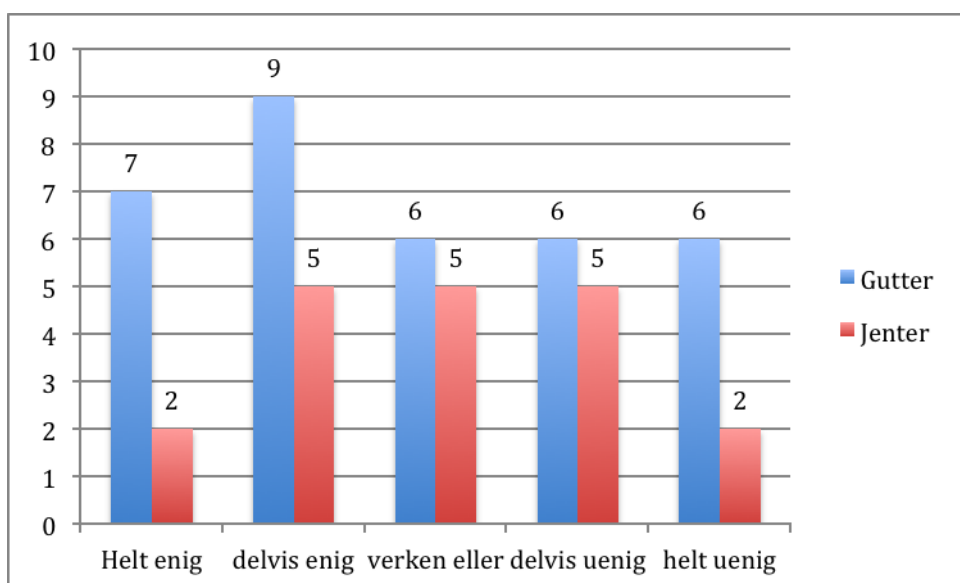
Følte jeg ikke var best på laget lenger

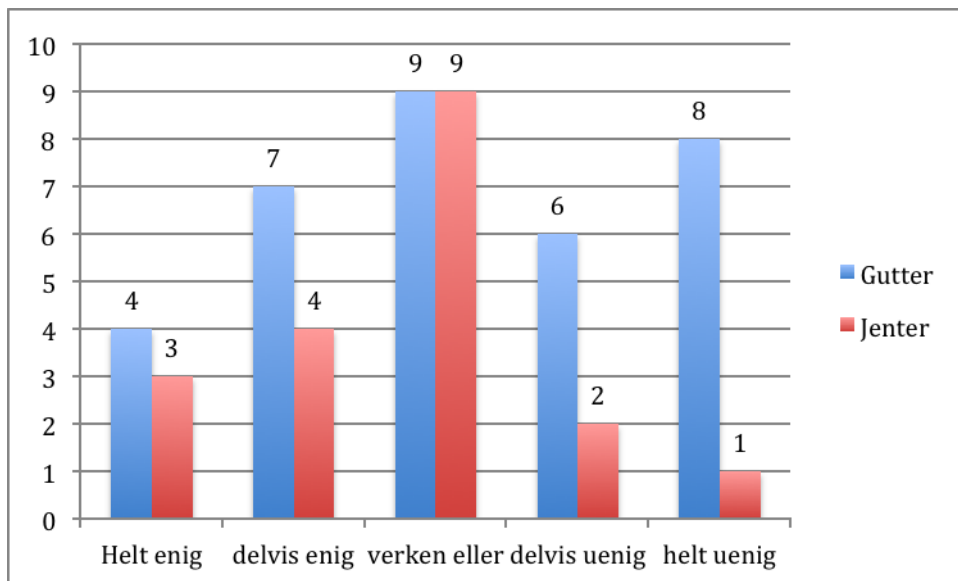
Jeg følte jeg ikke mestret nivået på treninger

Det handlet bare om å vinne

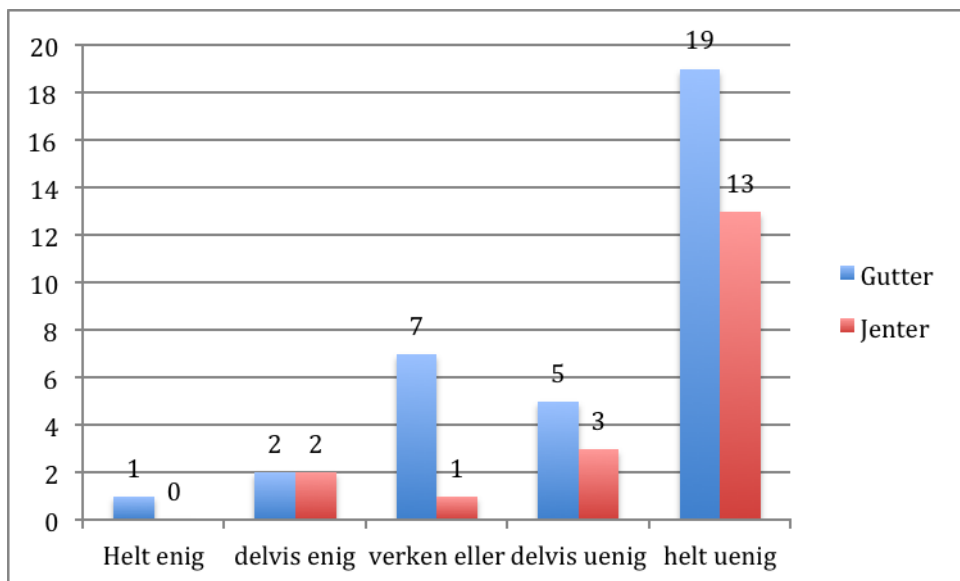

Jeg følte at jeg ikke ble noe flinkere

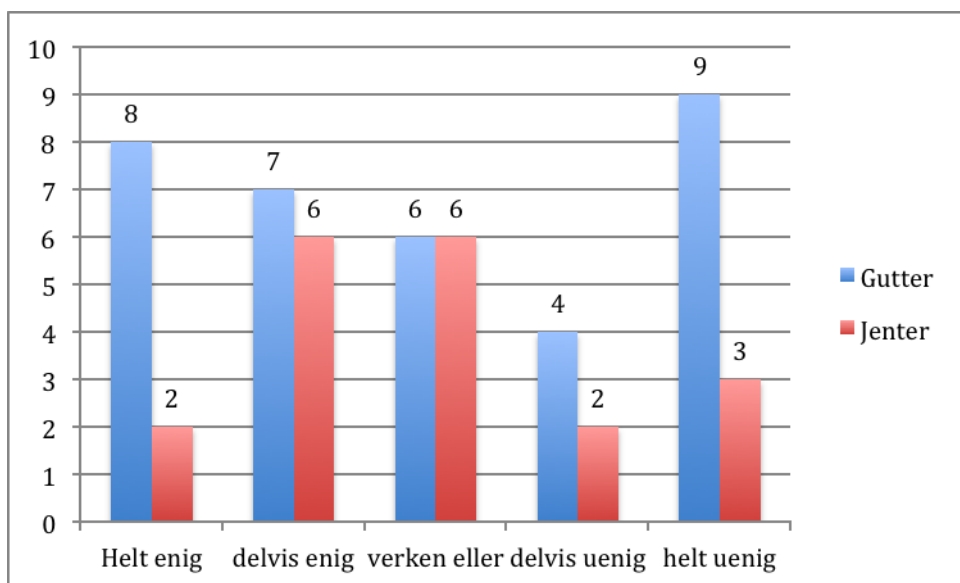

Idrettens organisering

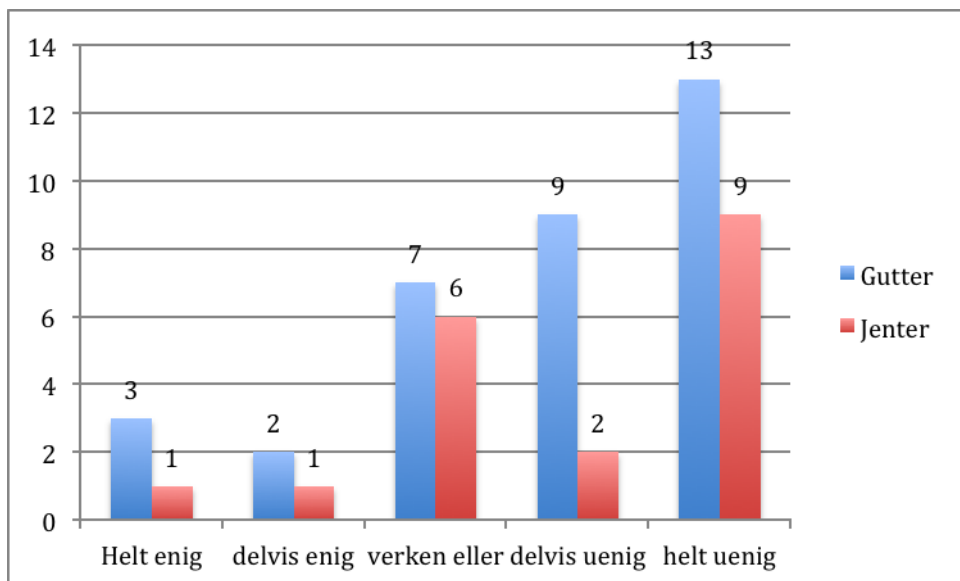
Fikk ikke spille på samme lag som vennene mine

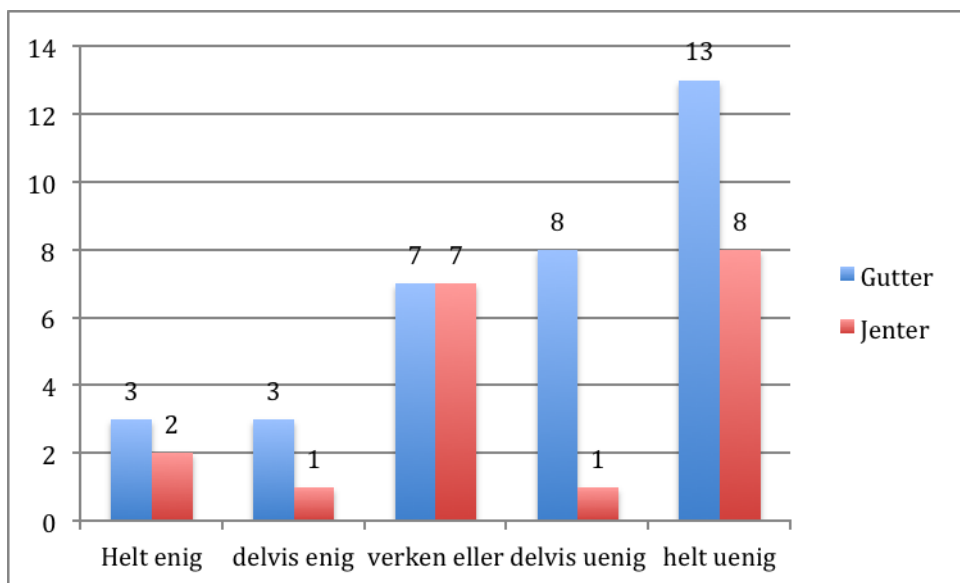
Det ble for seriøst

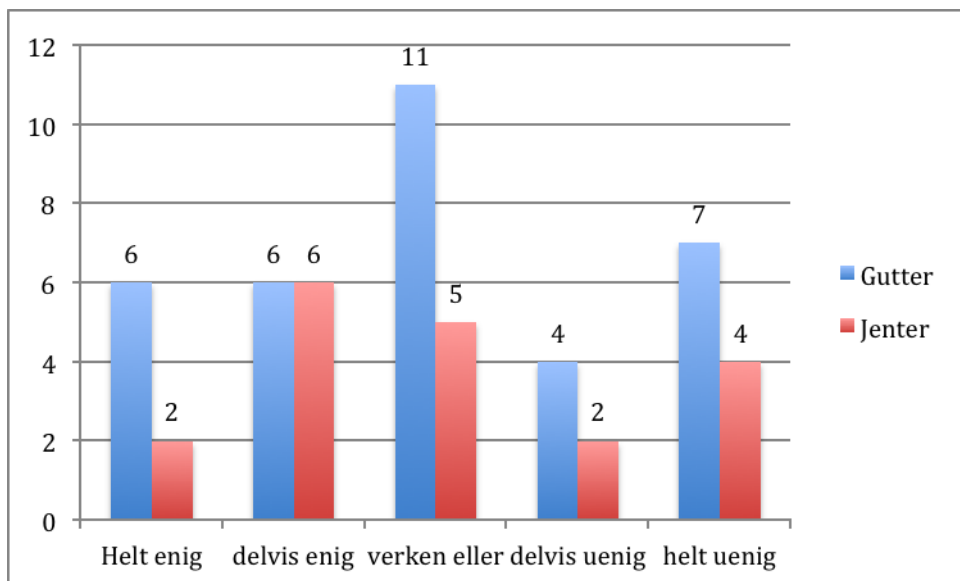
Det ble for useriøst

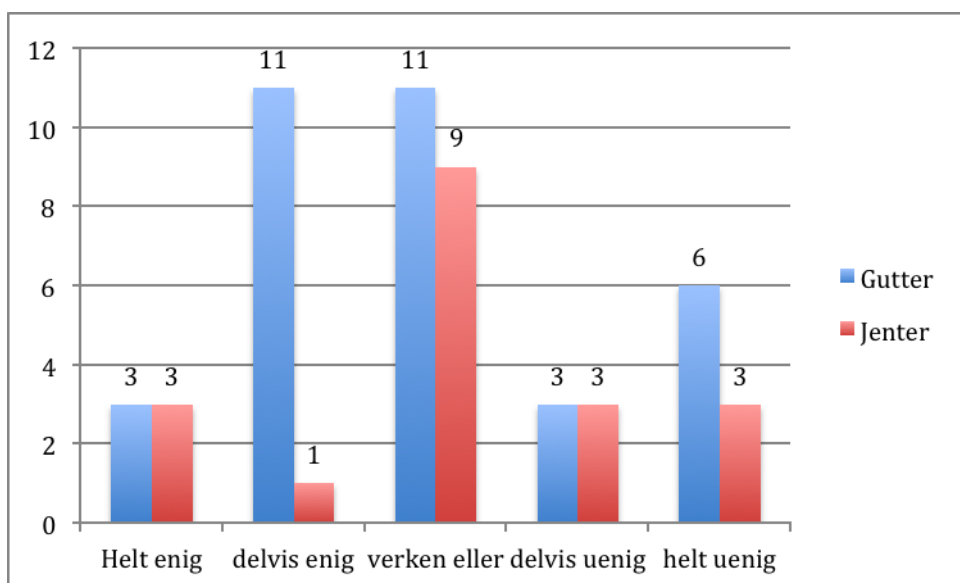
Jeg likte ikke treneren

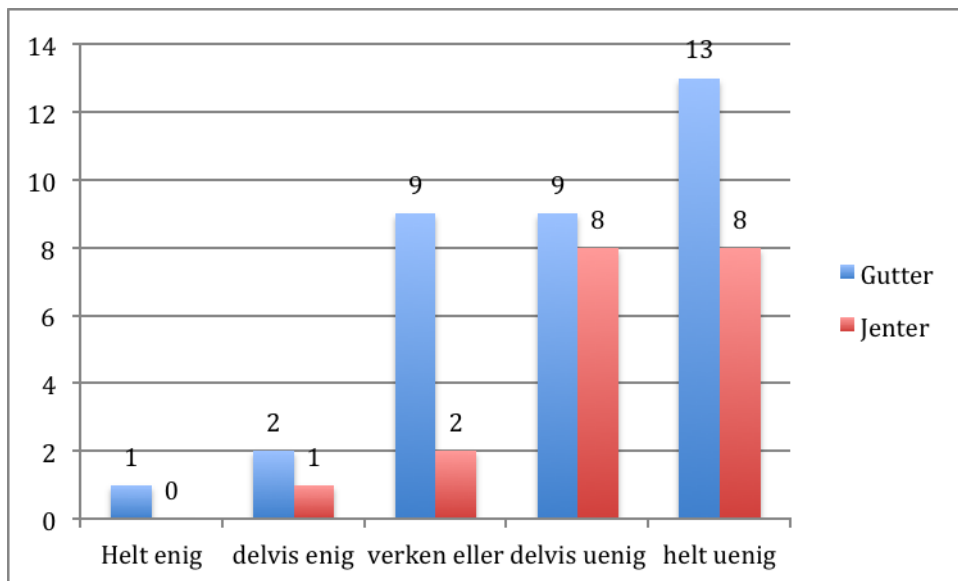
Treneren fokuserte bare på de beste

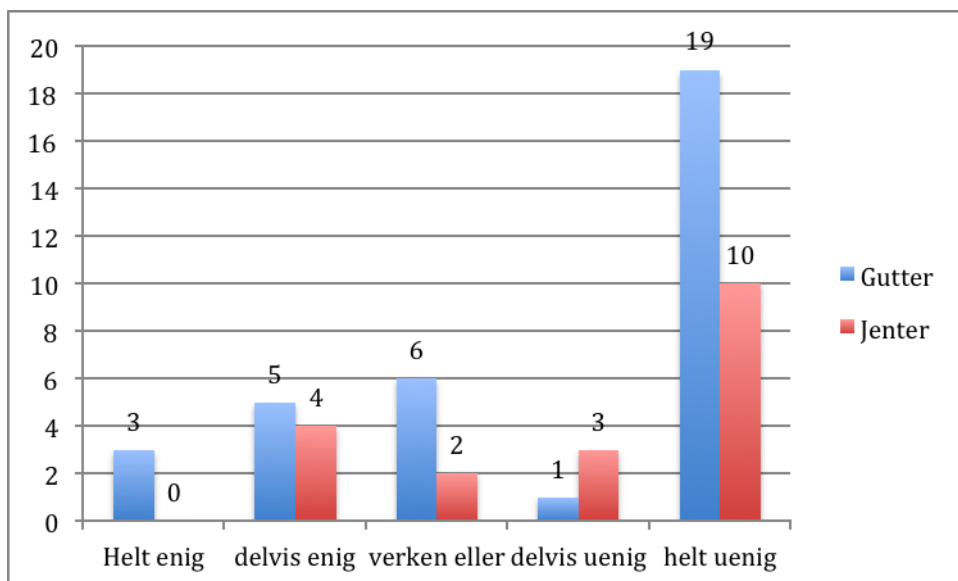
Treningene var kjedelige

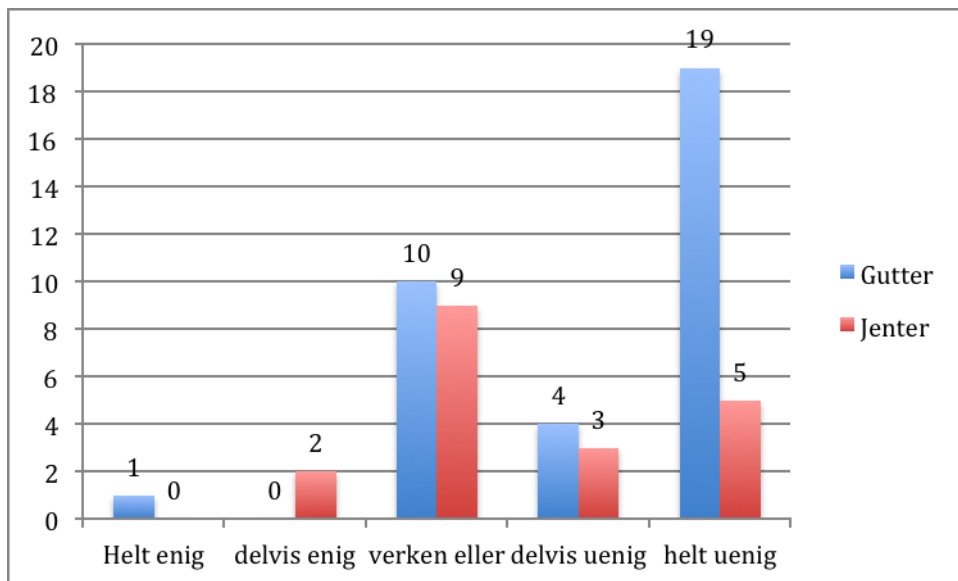
Likte ikke lagkameratene mine

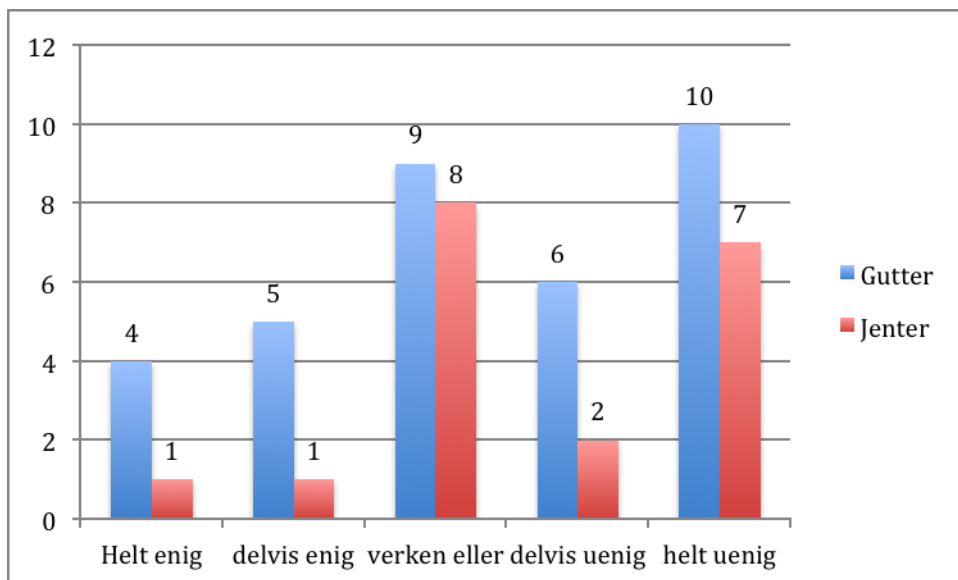
Det ble for lange reiser til bortekamper

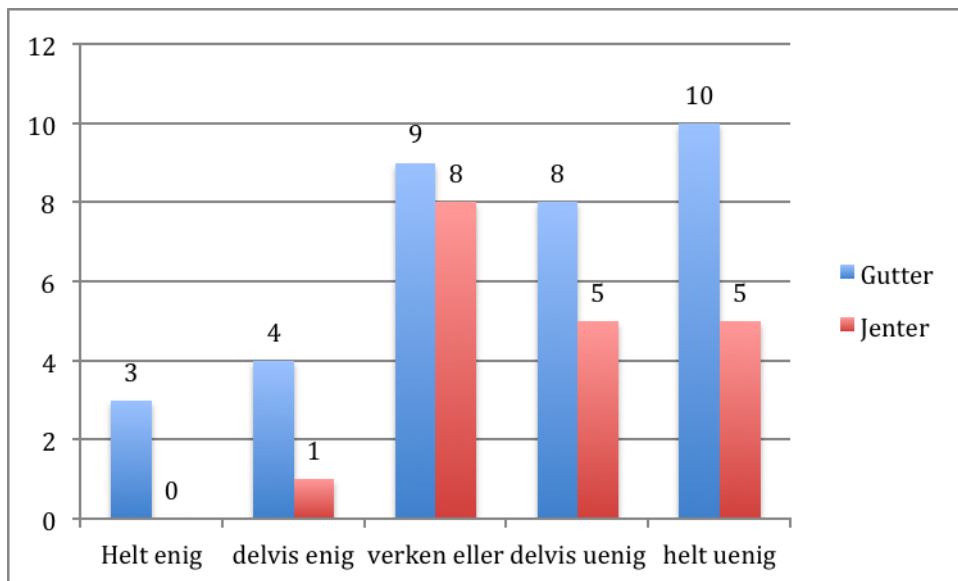
Det var for mye trening

Treneren tok ikke hensyn til mine ønsker på trening

Det var lite samarbeid på trening

Det var ikke noe lag i min aldersklasse

